

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisal in dopisil se pošilja: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 39.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1908.

Leto XXI.

Za živinorejce.

Pomožna akcija za nabavo krme kranjskim živinorejcem je stopila v stadij izvršitve. V tako obsežni meri in združena s tolikimi težavami se ni še izvršila pri nas nobena pomožna akcija, kajti nabavljati blago in ga spravljati med ljudi za gotove cene, je pač najtežavnejši način podpore. Pri deželni vladi je komisija, ki sta se je udeležila tudi dva državna poslanca — komercialni svetnik Povše kot zastopnik c. kr. kmetijske družbe, in Jaklič, kot zastopnik deželnega odbora — določila glavna načela, po katerih se ima izvršiti vsa akcija.

Pred vsem je važno, kako so se pri-glašali živinorejci iz cele dežele. V naslednjem izkazu pomenja prva številka od živinorejcev naprošeno množino sena v kvintalih, druga številka množino, ki so jo priporočali lokalni faktorji — župan in župniki — za potrebne ubožne živinorejce, in tretja številka pomenja množino, ki so jo slednjič določila c. kr. okrajna glavarstva.

Po okrajnih glavarstvih se razdeljuje množica sena tako:

	Naprošeno q	Priporočano q	Od glavarstva določeno q
Radovljica	30 579	2470	2203
Kranj	6240	5828	3857
Kamnik	15.413	11.980	11 692
Litija	5596	4955	3375
Krško	9248	7034	6867
Rudolfovo	17.224	15.348	—

	Naprošeno q	Priporočano q	Od glavarstva določeno q
Črnomelj	12 055	12.055	12.055
Kočevje	5836	5035	1642
Ljubl. okolica	22.668	20.823	9175
Logatec	5226	4110	3186
Postojna	14 577	13 435	11.237
Ljubl. mesto	924	924	—
Skupno	118.064	103.997	66.113

Opomniti je pa treba, da so te prošnje bile naznanjene v mnenju, da bo cena stotu 7 K. Šele sedaj, vsled zvišane državne podpore se je cena znižala na 5 K. Dalje so v raznih krajih raztrosili, da bo blago slabo, dasi ga nihče videl ni in je šele zadnji čas poslala »Gospodarska zveza« svoja zastopnika na lice mesta ogledovat si blago, preden se prevzame. V največ slučajih pa so v občinah, oddaljenih od postaj, ljudje obupali, da bi si mogli opomoči tudi s to podporo. Tako je prišlo, da iz najbolj potrebnih in ubožnih občin novomeškega okraja ni došla nobena prošnja za krmo!

Seveda bo stvar odločilnih faktorjev, da bodo v teh težavnih razmerah izkušali po možnosti zadostiti opravičeni potrebi. Opozoriti pa moramo na nekatere stvari.

Pred vsem bo treba omejiti tudi množino, ki so jo določila okrajna glavarstva, kajti pol milijona kron za podporo ne bo zadostovalo za toliko množico. Dalje pa se mora za oddajo najti prava oblika, in ta ne more biti druga, kakor potom gospodarskih organizacij.

Ko je nedavno Splošna zveza avstrijskih zadrug na Dunaju izvršila slično akcijo, kakor jo zdaj izvršuje Gospodarska zveza, se je morala boriti z velikimi zmešnjavami, ki so nastale vsled pomanjkljive organizacije. Ogromne množice blaga spraviti med ljudstvo, da dobi vsak, kar mu je odmerjeno, in potem od vsakega dobiti tudi denar, je tako težavna stvar, da se da izvesti samo po posredovanju lokalnih organizacij, ki od osrednje zveze prevzamejo breme in delo. V istini je imela Splošna zveza na Dunaju ogromne stroške in zmešnjave in si je pridobila izkušnjo, da brez zadrug, zlasti brez rajfajzenovk, taka akcija sploh ni mogoča.

Mi smo v ugodnem položaju, da imamo jako dobro razvito zadržno organizacijo, in bilo je prav od c. kr. deželne vlade, da je sprejela načelo, da se izvrši oddaja potom društev. Tako se vpreže v delo na gotovine večjih rok, ki so vajene za javni blagor delati brez lastnega dobička, zastonj, kakor poslujejo v zadrugah. Dobe se v vsakem kraju trdna tla, na katera se more opreti cela akcija, ljudski kredit je na razpolago, ki more iz svojih zalog založiti stotisoče, da se takoj blago plača in preveliko breme za posameznika prenese na daljšo dobo, v kateri more odplačati.

Bodi ta akcija hkrati tudi neka preizkušnja za naša društva, da pokažejo svojo zmožnost in korist! Zadržna zveza jim razpošlje natančna navodila.

Naglašalo se je še razno: Državni poslanci obetajo, da s tem državna podpora še ni izčrpana, ampak da bodo zastavili svoje sile, da dosežejo še več. Iz raznih krajev se čuje zahteva, da ljudje potrebujejo bolj drugih krmil: otrobov, lanih preš itd., na kar se bo po možnosti ozirati.

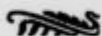
Ne da se tajiti, da je zadnje mesece število živine šlo na Kranjskem silno nazaj. Nabavilo se ni nič, pač pa na vseh

sejmih odprodajalo. Težka, lepa živina je imela svojo visoko ceno, a srednja in zlasti mala živina, kakršno redi naš navadni kmet, je šla globoko pod navadno ceno. Veliko živine se je pa doma poklalo, ker kmet ni mogel doseči prave cene, in ker živine tudi ni mogel prekrmiti, jo je zaklal za domačo porabo.

Vendar lahko rečemo, da je pomožna akcija že doslej odvrnila mnogo zla. Cene bi bile padle še veliko bolj, ako ne bi bila prodrla v javnost misel, da se javni faktorji trudijo, zabraniti odprodajo živine. Nada na pomoč je marsikom dala poguma, da je dočkal otave in da bo skozi zimo s kupljeno krmo preživel svojo goved. Tako je ta akcija že prihranila tisočake našim kmetom, preden je država še izplačala prvi vinar.

Dal Bog, da se s pomočjo naših vrlih združnikov započeto delo dobro izvrši!

Lampe.

Gorenjske planine In naša živinoreja

Lansko leto je poslanec Pogačnik na svojih shodih po radovljiškem okraju vplival na posestnike-kmete, da se analogno kakor v Bohinju-Studor Starafužina tudi v drugih gorskih krajih zamenjajo servitutne pravice gorskih naših kmetov v gozdih c. kr. erara in montanskega erara s svetom, ki bi našim kmetom-živinorejcem donašal večjih koristi in boljšega dobička kakor dosedanje servitutne pravice.

Povzdignila bi se naša živinoreja, ki pride pri razdelitvi tega sveta v prvi vrsti v poštev, kajti le radi zboljšanja planinskih pašnikov in našega planšarstva — torej radi boljše, bujnejše živinoreje se je uvedla ta velevažna in za naše planince veleveristna akcija. Gotovo je, da stare servitutne pravice za našega kmeta nimajo v današnjih časih pravega pomena in vrednosti, ker jih ne ščiti gozdni zakon, zakona v obrambo in varstvo planin pa še nimamo, kar je pri nas silno pomanjkljivo in ga bo treba tudi kmalu narediti, kakor ga že imajo na Koroškem.

Zato se bodo, kolikor bo mogoče, te stare servitutne pravice naših kmetov zamenjale s svetom, ki bo znanprej donašal posameznikom kakor tudi celim občinam in vsem več dobička in koristi kakor doslej. — Kajti tisoče in tisoče zakopanih zakladov leži v teh starodavnih »verskih« gozdovih c. kr. erara in verskega zaklada, ki željno čakajo odrešenja iz stoletnega mrtvila in spanja v »suženjskih« pravicah. Te servitutne pravice ravno zadržujejo, da se naše planšarstvo in ž njim vred naša živinoreja in sirarstvo ne morejo povzpeti do bujnega, cvetočega življenja in napredka — v hiši umnega gospodarstva našega vrlega gorenjskega kmeta.

Zato pa proč s starimi »suženjskimi« pravicami in na delo za pametno in resmodro, koristno razdelitev pravic in dobrin, tako da bodo tudi naše gorenjske planine deležne dobrot in spomina šestdesetletnega vladanja našega vladarja.

Po dolgih, truda in potov polnih pogajanjih je poslanec Pogačnik dosegel, da je poljedelski minister v sporazumljenju s finančnim in naučnim ministrom dovolil, da se sestavi komisija v ta namen, da se poda na lice mesta, kjer se na lastne oči prepriča ozir. preiskuje, koliko bi se moglo odstopiti eraričnega sveta posestnikom v občinah, ki so najbližje in najbolj interesovane v tem oziru.

Komisija, ki bo to preiskovala, se snide, kakor je pisal sam poljedelski minister poslancu Pogačniku, dne 21. septembra. Komisija sestoji iz sledečih zastopnikov: kot delegat poljedelskega ministrstva bode prisostvoval komisiji gozdarski nadsvetnik gosp. Manzano, nadalje ministerijalni tajnik dr. H. Daxenbichler in kot izvedenec v planinarstvu se tej komisiji pridedi od kranjske deželne vlade še g. gozdarski svetnik Viljem Putik iz Ljubljane. Poljedelski minister je razun navedenih še v posebnem pismu prosil poslancu Pogačnika, da naj se udeleži vsega tega pohoda in ogledovanja po bohinjskih planinah. Občine radovljiškega okraja so pa še posebej prosile poljedelskega ministra, da se tej komisiji pritegne še okr. glavar iz Radovljice gospd pl. Detela. Tej želji je minister z veseljem ugodil.

Pri razdelitvi tega sveta je interesovanih 28 občin. Občine s podobčinami vred se raztezajo od Dovjega do Bohinja na eni strani, na drugi strani pa čez celo Jelovico, tako, da so zadnje občine Mošnje, Ovsišje, Radovljica in Predtrg.

Vsem tem (28) občinam je napravil prošnje na poljedelsko ministrstvo poslanec Pogačnik, ki si je s tem podrobnim delom nakopal ogromno dela, potov, stroškov in skrbi. Kolikokrat je moral v visoke, strme hribe in s hribov zopet na Dunaj in obratno. Neštetokrat je moral pritisniti na kljube vseh ministrskih vrat — obletel je vse ministre do ministrskega prezidenta, da se je dovolila in sestavila omenjena ogledna komisija, ki bo imela nalogo, pametno in modro razdeliti svet med naše kmete — živinorejce.

Sedaj pa še eno resno besedo kot opomin onim posestnikom, ki žele dobiti kaj ponujenega sveta.

Prvič naj bodo naši kmetje previdni in modri in naj ne zahtevajo preveč sveta. Gospodarji živinorejci naj pokažejo, da bi radi imeli in dobili svet-zemljo le za zboljšanje živinoreje, nikakor pa ne smejo spekulirati na to, da bi jim morda dotični kos zemlje dal morda priliko, da bi začeli prodajati les — torej radi lesne trgovine. Ako vidijo naši kmetje, da jim erar ponuja toliko in takšnega sveta, da si bodo lahko izboljšali živinorejo, jo povzdignili ter tako prišli do stalnega dobička, ki bo vsako leto pomoč, podpora našemu kmetu, le potem naj sprejmejo ponujene parcele.

Pogajanja, ki se vrše, so popolnoma neobvezna in le v slučaju, ki kaže in obeta izboljšanje in povzdigo živinoreje, le tedaj naj sprejmejo kmetje ponujene kose.

Poslancu Pogačniku pa čestitamo na uspehu!

Dr. R.

Političen pregled.

AVSTRO - OGRSKA.

Deputacija češkega narodnega sveta in več drugih narodnih društev se je podala pod vodstvom poslancev Čelakovskega, dr. Baxe in Buřivala k ministrskemu predsedniku Becku in naučnemu ministru Marchetu pritožiti se proti nedostatkom na šolah, kjer so Čehi v manjšini. Ministri so pripoznali upravičenost mnogih pritožb v tem oziru. Ministrsko posvetovanje dne 18. t. mes. se je bavilo s pokojninsko-zavarovalnimi zavodi za zasebno uradništvo in volivno reformo za češki deželni zbor.

DEŽELNI ZBORI.

Štajerski deželni zbor.

Eno celo leto ni deloval štajerski deželni zbor. 15. t. mes. so zopet sklicali prvo sejo. Deželni glavar prečita cesarski oglas, ki določa deželnozborsko zasedanje. Predlog poslancu Burgerja in drugih tovarišev o obrežnih delih ob reki Muri o ljubenskem okraju se odkaže deželnemu odboru. Poslanci Ploj, Jurtela in drugi vložijo predloge glede regulacije Drave. Poslanec Robič in tovariši zahtevajo podporo za kmetovalce, ki so zelo prizadeti po suši. Poslanec Sedlaczek zahteva javno deško meščansko šolo v Ljubnem. Nekateri poslanci zahtevajo znižano ceno soli.

Koroški deželni zbor.

Koroški deželni zbor je nakazal več predlog odsekom, med njimi tudi proračun, ki izkazuje: potrebsčina za leto 1908 znaša 5,214,896 K (5 milijonov, 214 tisoč 896 K, pokritja na nekaj nad 4 milijone, tako da je primanjkljaja nad 500 tisoč kron. Vprašanje je sedaj, kako to pokriti?

V državnem zboru se je sicer predlagalo, da naj država prispeva deželam iz davka na žganje in osebno dohodarino. Ker pa tega predloga še niso odobrili, ne more deželni odbor o tem ničesar sklepati. Za osušenje močvirja pri Goricah v Ziljski dolini hoče dežela prispevati 30 odstotkov v najvišjem znesku 12 tisoč 600 kron. Občini Ladina se dovoli 200 kron kot podporo za popravo občinskih potov, ki jih je poškodoval hudournik.

MAŽARI PA ZNAJO!

Stojimo pred zelo važnimi in resnimi dogodki. Vedno se človek vpraša, kaj bo z rešitvijo ogrskega vprašanja. Sedanji položaj je ta-le:

Na Ogrskem vlada sedaj takoimenovana koalicijska vlada, to je zveza neodvisne ustavne stranke Andrassyjeve in ljudske stranke. Ta vladna stranka pa je morala s kraljem skleniti pogodbo, s katero se je zavezala: 1. da bo izvedla pravično volivno preosnovo, in 2. da bo pustila pri miru takozvana vojaška vprašanja. Vlada pa ni hotela izpeljati volivne reforme. Po dolgem, previdnem zavlačevanju so skovali »novo volivno pravico«. En glas bo imel vsakdo, ki zna pisati in brati v ma-

žarskem jeziku. Kdor je pa hodil v gimnazijo ali realko in jo dovršil, ima dva glaso-va. Kdor ima gotovo vsoto imetja ali če plačuje toliko in toliko davka, ima tri glaso-ve. Volitev bo javna. V tem oziru je mažarska vlada pokazala veliko nazadnjaštvo, kajti še Turčija jo prekaša, ker tu bodo volitve tajne. Po novem volivnem načrtu bo nad tri milijone Rumuncev in Slovakov izvolilo k večjemu 52 poslancev, osem in pol milijona Mažarov pa najmanj 300 poslancev. Vse težko pričakuje mojstrsko po mažarsko prirojene volivne reforme za ogrski državni zbor.

KATOLIŠKI SHOD V BUDIMPEŠTI.

Tudi ogrski katoličani so se začeli izvrstno gibati. 13. t. mes. so sklicali sijajen shod. Govoril je grof Majlath, ki želi v svojem otvoritvenem govoru, naj bi sledil sedanjemu še večji in veličastnejši katoliški shodi. Vršilo se je tudi slavnostno zborovanje v proslavo zlate maše svetega očeta Pija X. 14. septembra sta govorila podpredsednik ogrskega državnega zbora Rakovsky in grof Ferdinand Zichy. Procesije na čast presv. Rešnjemu Telesu se je udeležilo 20 tisoč oseb, med njimi skoro vsi škofje, minister na kraljevem dvoru grof Aladar Zichy, njegov oče, voditelj ogrske ljudske stranke in drugi. Socialni demokratje so priradili protishod ter blato in kamenje metali na udeležence. Policija je napravila red. Zaprli so 50 oseb.

INTERPARLAMENTARNO POSVETOVANJE.

17. tega meseca se je otvorilo v Berlinu na Nemškem interparlamentarno posvetovanje. Sešli so se parlamentarci (člani raznih državnih zborov, ki zborujejo po vsem svetu), katerih namen je, da se morajo spori med posameznimi narodi rešiti po mednarodnih razsodiščih. Tega shoda se je udeležilo 900 zastopnikov iz raznih držav. Največ jih je iz Italije 127, iz Avstrije 111, iz Belgije 105, iz Ogrskega 95, iz Nemčije 82, iz Anglije 71 in še celo Amerika jih je poslala 26. Amerikanski črno-belo-rdečo zastavo z napisom: »Mir bodi na zemlji!«

NOVOSTI IZ TURČIJE.

Iz Plevlja je prišel v Sarajevo Sulejman Haki Felid paša, kjer so ga pozdravili zastopniki oblasti. Ponoči se je odpeljal čez Zagreb in Trst v Carigrad. Pobegniti je moral, ker so ga napadle lastne čete. Pred svojimi vojaki se je moral skriti. Rešil ga je avstrijski generalni major. Na begu se je peljal skozi našo Ljubljano, katere si pa ni nič ogledal. Uprli so se Kurdi in Arabci. Pridružili so se jim tudi arslanski nomadi, opustošili so vas Kemah, pobili več oseb in prepodili male turške posadke. — Vlada je najela tri milijone 600 tisoč funtov posojila in sklep predložila sultanu v potrdilo. — Mladoturški listi zahtevajo od Anglije, da vrne otok Ciper. Toja Angleška ne bo poslušala ošabnih mladoturkov, temveč jim bo odgovorila, naj lepo molče o Cipru, ki ga ne dobe nazaj. Mladoturki se bodo sicer

lahko maščevali s tem, da naščuvajo Mohamedance v Egiptu in Indiji proti Angležem.

PROGRAM MLADOTURKOV.

Kdo bi si mislil, da se bodo Turki tako hitro poprijeli novodobnih misli in programov? Mladoturki zahtevajo, da se uveljavi ustava, ki bi imela za podlago narodno neodvisnost. Senat ali gosposka zbornica se odpravi. V tej ustavi se bo zlasti povdarjala svoboda političnega združevanja. Vsi turški podaniki, ki so dokončali 21. leto, imajo volivno pravico brez ozira na njihovo imetje, posestvo in družabni položaj. Delavci vseh strok so pod vladno zaščito. Pouk v materinem in v turškem jeziku je obvezen v vseh ljudskih šolah. Da se povzdigne gospodarstvo, se bodo osnovali poljedelske, obrtne in trgovske šole. Gledalo se bo dalje, da se izdatki v vojne namene znižajo, in se bo vojna moč na kopnem in na morju določila v sorazmerju z državnim denarjem. Misli so jako dobre, čisto novodobne.

SHOD V ČAST SV. REŠNJEMU TELESU V LONDONU.

Veličasten kongres je videlo svetovno mesto London. Nekaj zelo sijajnega je bil spreved dvajsetih tisoč otrok na čast najsvetejšemu zakramentu. Zanimivo je bilo opazovati strah protestantov, ki je šel tako daleč, da so prepovedali javno procesijo, dasiravno so jo preje dovolili. Minister za notranje zadeve Gladstone je šel shodu vedno na roke, in policija je skrbelo za vzoren red. Angleški protestantje so krčevito delali na to, da se prepove ne le obhod, temveč tudi zborovanje. Posrečilo se jim je, da je vlada procesijo s sv. Rešnjim Telesom res prepovedala v pismu, ki ga je spisal minister Asquith nadškofu v Westminsteru. Vršil se je samo obhod brez Najsvetejšega. Spreved je bil veličasten, dolg dva kilometra. Udeležnikov je bilo petdeset tisoč. Množica je zapela v svetem navdušenju: »Bog ohrani papeža!« Protestantje so se vedli zelo dostojno. V katedrali je govoril kardinal baltimorski Gibbons, ki je slavil razširjenje katoliške vere po vseh deželah, kjer se govori angleški jezik. Shodu je predsedoval poseben papežev odposlanec kardinal Vanutelli. To je od preganjanja katoličanov pod cesarico Elizabeto prvi slučaj, da je papežev odposlanec stopil na angleška tla.

Izobrazbi.

II.

Že zadnjič sem omenil, da je za Husom prišel Luter. Verske razprtije so sicer ponehale, ali neka nezadovoljnost je še dalje tlela. Na Petrovem stolu sta sedela zapored dva nevredna papeža, Aleksander VI. in Julij II. Nižja duhovščina ni bila vsled pomanjkanja izobrazbe več kos svoji nalogi, in vihar, ki se je že od Husa sem začel nabirati nad Nemčijo, je izbruhnul.

Povod je dalo zopet pobiranje miloščin proti odpustkom grehov.

Dr. Martin Luter je bil menih avguštinskega reda. Rojen je bil leta 1483. v Eislebnu. V mladosti so ga starši zelo strahovali, kar je še pozneje večkrat pravil. Po dokončanih latinskih šolah, se je učil na vseučilišču prava, potem pa bogoslovja in nato stopil v samostan. Njegovo meniško življenje je bilo res vzorno. Vsled svoje učenosti je kmalu postal profesor na Wittenberški univerzi. Pozneje se je seveda izprevrgeel in nekdanjo pobožnost, čistost in druge vrline zamenjal s slabostmi lahko-miselnosti, napuha itd.

To ga najbolj loči od svojega prednika Husa, ki je ves čas svojega življenja ostal pobožen in strog menih.

Dominikanec Tecel (Tetzel) je začel v Wittenbergu nabirati miloščine za vojsko proti Mohamedancem in za Petrovo cerkev v Rimu, ter delil odpustke. Ker tega ni opravljal popolnoma po predpisih, nabil je Luter leta 1517. na dvorsko cerkev v Wittenbergu 95 stavkov, ki so bili naperjeni proti površni delitvi odpustkov. Pri-pomnil je tudi, da hoče svoje trditve braniti proti vsakomur. Za Lutra so se potegnili avguštinci, za Tecelja dominikanci. Ker se je prepri širil in je jel Luter napadati tudi razne verske resnice, med drugimi potrebnost dobrih del za zveličanje, je papež poslal svojega kardinala Kajetana v Augsburg. Ker se Luter ni hotel podati, in zavrgel tudi papeževo oblast v cerkvi, izroči papež Leon X. pismo, v katerem je Lutra izobčil, duhovniku Ecku, da ga ponesi na Nemško. Luter je to pismo papeževo norčevaje se javno pred mestnimi vrati sežgal leta 1520.

S tem je bil razdor gotov. Luter si je pridobil po večjih mestih veliko privržencev. Takratno mlačno, bogato in lahkoživo nemško meščanstvo in plemstvo je bilo novi veri takoj naklonjeno, ker je ta nudila človeku več svobode v vseh rečeh. Tudi nemška služba božja poleg razvijajočega se slovstva je vabila množice izobraženih ljudi v novi tabor.

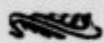
Novi nemški cesar Karol V., dober katoličan, je še enkrat poskusil, da bi pomiril razdraženi stranki, ali na državnem zboru v Wormsu 1520. je Luter slovesno priznal pred zbrano cerkveno in posvetno gospodo, da se ne mara vdati, in tedaj se je Nemčija ločila v dva tabora. Najboljši pospeševalci nove vere so bili severonemški velikaši, posebno saški vojvoda. Ker je bila večina nemških in avstrijskih velikašev v vednem boju s cesarjem, je umevno, da so se ti, že iz nasprotstva do svojega cesarja, takoj oprijeli Lutru, kakor hitro se je cesar odločno postavil proti Lutru. Zvest tovariš in sobojevnik je bil Lutru učeni Melancthon, ki je zlasti s spisi širil nove nauke med narod. Trdnejšo podlago je dobila ta »nemška vera« s svetim pismom, ki ga je Luter sam prestavil na nemško.

Toda kmalu so se že kazali nasledki Lutrovih idej. V različnih krajih so to vero kaj različno tolmačili. Mirnejši ljudje so se tudi sedaj vedli svojemu mirnemu in treznemu značaju primerno. Vročekrvneži so to versko reformacijo smatrali za znamenje občnega boja proti katoličanom. In res

so na pr. rokodelci v Turingiji vprizorili pravzato revolucijo, pokončali cerkve, raztrgali mašniške obleke, zažigali podobne in vdrli tudi v hiše katoličanov in sploh premožnejših ljudi. Luter se jim je zdel preveč obziren. Šele s silo so zatrli te nemirneže, ki so zahtevali, da mora biti odrasčen človek še enkrat krščen.

Najhujše posledice je imela Lutrova vera pri južnonemških kmetih na Švabskem, Bavarskem, Tirolskem in Gornjem Štajerskem. Tlačnemu kmetskemu ljudstvo so ugajali Lutrovi nauki o svobodi človekovi in so umevno tudi zase zahtevali raznih svoboščin. Združili so se v močno zvezo in nastopili proti objestni gospodi. Toda graščaki so uporne požigajoče in moreče kmete kmalu ukrotili in se ljuto maščevali nad njimi. To je bil žalosten dokaz svobode, ki jo je učila nova vera.

(Dalje prihodnjič.)

LISTER.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J

ZADNJI DNEVI JERUZALEMA.

Devetnajstvo poglavje.

Benjamin.

Mali Benjamin je sedel s Salomo ob votlini pri samotnem hrastu. Dobra žena mu je pripovedovala o vsem, kar bi ga moglo potolažiti: kako bo oče zopet ozdravel, kako se je Tamara skrila in kako je ušla tempeljskim vojakom in roparjem.

»In staro Saro so odpeljali s seboj!« vikne deček in se veselo zasmije. »Rad bi videl, kako je skremžil obraz zlobni Eleazar, ko je pri luči namesto Tamare zapazil staro obličje doilije. Bog vé, ali ji je prizadejal kaj huđega?«

»Dobra starka je gotovo preživela par ur v velikanskem strahu. Toda, mislim, da jo bo končno Eleazar prav rad izpustil. Čemu mu bo stara revica?« dé Saloma, in to pomiri dečka.

Nekaj časa sta nato gledala tiho čez gorsko puščavo, čez peščene in skalnate vrhove, ki so trepetali v opoldanji vročini. Daleč v daljini se je ob obzorju bliščala sinja gladina mrtvega morja. V globelih je bilo zapaziti tuintam kako zelenje, grmičevje tamarisk ali kaka cipresa — sicer pa je bila vsa krajina pusta in gola, mrtva in brez življenja kroginkrog.

»Škoda je, Saloma,« prične čez nekaj časa deček s pritajenim glasom, »da ne znaš teči in plezati. Glej, beduin, ki naju čuva, je zaspal na gorenji stopnici. Dolgo časa sem ga že opazoval: izprva je samo kimal in zdaj že smrči na glas. Ne bi bilo tako težko, splezati tukaj nizdol. Ko bi bil enkrat zdolaj, bi tekel vedno v smeri proti solnčnemu zahodu, dokler bi ne prišel v Betanijo ali vsaj dobil ljudi, ki bi mi mogli pokazati Evzebijevu hišo v Betaniji. Potem bi stopil k svojemu očetu in bi mu rekel: »Ko ozdraviš, obiščeva hitro tem-

pelj in sveto mesto, potem pa beživa kar mogoče urno nazaj v Antijohijo.« Toda prej bi moral biti umorjen oni zlobni mož, ki nas je izdal roparjem. Sam pojdem k sodnikom in ga bom tožil, da sem iz ust roparjev izvedel njegovo izdajstvo. Fej ga bo di! — No, ali bi si ne upala splezati tukaj dol?«

»Za božjo voljo, dete! Stena je najmanj sto čevljev globoka. Oba bi si zlomila vrat.«

»Nikakor ne. Ti moraš imeti zaupanje v angelje Gospodove. V lepem Davidovem psalmu, ki ga molim vsak večer, je rečeno, da jim je Bog zapovedal nositi nas na rokah, da si niti noge ne ranimo, kaj šele zlomimo vrat. Molila bova torej zdajle tisti psalm prav pobožno, potem pa ena, dve, tri — in bova zdolaj!«

Deček bi bil gotovo splezal nizdol, ko bi v istem hipu ne začul iz daljave ostrega žvižga, ki so ga ponavljali beduini na različnih straneh. Čuvaj se je zbudil na stopnjici. Kmalu nato je bil Benjamin odpeljan pred šajka, ki ga je izročil rdečemu Tubalu. Temu je ben Giora naročil, da privede dečka v Jeruzalem. Nered se je udal šajk. Toda ni se maral zavoljo dečkove odkupnine spreti z mogočnim glavarjem, ki je bil zopet osvobojen iz ječe. Tudi je upal, da se bo kmalu zadovoljil s plenom, če napade Gesija Flora na poti. Zato pravi Benjaminu:

»Tvoja želja je izpolnjena. Jutri za rano odideš s tem rdečebradcem v Jeruzalem.«

»K mojemu očetu, k moji sestri?« se razveseli Benjamin.

»Morebiti,« dé šajk. »Vedi pa, da boš pri meni in v mojih šotorih vedno prijazno vsprejet, če ti ne bo več ugajalo v hiši očetovi med brati in sestrami. Konja kakor blisk in meč žareč dobiš pri nas. Morebiti boš čez par let zahrepenel po svobodnem svetu.«

Benjamin prosi nato, da bi smela tudi Saloma z njim. Toda šajk ni maral o tem ničesar slišati, ampak je dejal, da ima zdaj opraviti važnejše reči in ni časa pečati se s staro bavo. Z vseh strani so se stekale množice, ki so jih privabila znamenja dima po gričih, in še pred solnčnim zatonom je odhitel šajk Mardoh na čelu več stotin jezdecov, katerih število je med potjo naraslo na tisoče, proti severozahodu. Dan in noč so jezdili brez prestanka. A prišli so vseeno prepozno. Gesij Flor se je že skrila za obzidjem Cezareje.

Zjutraj po odhodu šajkovem je bil Benjamin zgodaj pokonci. Saloma je dobro slutila, da dečka ne bodo peljali v Betanijo, ampak v Kajfovo hišo. Toda ni mu hotela kratiti veselja, temveč je rekla, naj le prav pobožno moli lepi psalm o varstvu angeljev. Za slovo ga je prekrizala na čelu.

»Kaj pa mi praskaš s palcem po čelu?« vpraša deček, ki ni ničesar vedel o znamenju križa.

»To je znak blagoslova,« odvrne Saloma, »in jaz molim, da bi ti nekoč spoznal njegovo moč in milost. Zdaj zdravstvuj in mir Gospodov bodi vedno s teboj!«

Pozno zvečer je dospel rdeči Tubal na vrh Oljske gore, in v zadnjem dnevnem

svitu je zapazil Benjamin visoko zidovje in streho tempeljna, obkroženo v nežni, roznati luči. »O, to je tempelj! Tempelj vsemogočnega Boga!« zakliče deček navdušeno in stega roke proti prekrasni zgradbi.

»Ti mi boš še konja splašil s svojim kričanjem,« zamrmra ropar.

Tedaj se je spomnil Benjamin, da bi po Salominem popisu že morala prispeti v Betanijo, predno bi bilo vidno mesto Jeruzalem. To je omenil rdečemu Tubalu in je zahteval od njega, da ga pelje v Evzebijevu hišo v Betaniji. Ta pa mu je surovo odvrnil, da biva zdaj oče v Jeruzalemu; ne daleč od tukaj je srečal predvčeranjem nosače, ki so ga nesli v mesto. Deček se je udal in je prišel čez pičlo uro, ko se je že popolnoma stemnilo, v hišo Zabulonovo.

Benjamin se prestraši, videč starega, debeloookega krčmarja z velikim, zakrivljenim nosom, in kmalu bi bil ubežal v bližnjo temno ulico. Toda Zabulon ga urno zgrabi za rame in dé:

»No, no, moj lepi mladi gospodič! Saj te bom peljal k tvojemu ljubemu svaku, ko se boš enkrat pri meni pogostil z najboljšimi prigrizki: s sladkim močnikom iz mandeljev in cvebov, s potico in medom, posušenim grozdem in svežimi figami.«

»Jaz pa ne maram k svojemu svaku! K svojemu očetu hočem. Tvojih sladkih jedil še pokusiti ne maram,« odvrne Benjamin.

Zabulon pa potisne dečka v neko sobico in mu obljubi, da ga bo kmalu peljal k očetu. To je pomagalo. Deček je rad pojedel sladka jedila in po večerji je poklical Zabulona, da bi ga peljal k očetu.

Ta pa se je obotavljal in čakal nalašč, da dečka premaga zaspanec.

»No, no,« je rekel potem, »saj je jutri tudi še čas. Kaj bi v temni noči vodil dečka v Ananovo hišo, ko še niti podpisa za obljubljeni talent nimam v rokah.« Po teh besedah položi trdo spečega dečka v temno luknjo na kožuvino, in Benjamin spi ondi do prihodnjega jutra. Ko se končno zbudi, zasliši v bližnji govorico in spozna glas krčmarja, ki mu je sinoči obljubil peljati ga k očetu. Benjamin zavpije. Zabulon odgovori: »Precej, precej! Je že tukaj mož, ki te bo vzel s seboj k očetu takoj, ko zapiše svoje ime na ta mali košček papirusa. Umij se zdaj in moli nekoliko.«

Benjamin stori tako, med tem pa se pogodita moža med seboj glede dečka. Zabulon pripelje nato fantička iz zaprte luknje in ga izroči možu, čegar divji pogled prestraši Benamina.

»Tako, prijatelj,« dé krčmar, »tukaj ti izročam zlati ključ. Dobro ga hrani in rabi ga v korist naše zveze! Saj veš, ben Giora ne razume šale.«

Nato se obrne k dečku in dé: »To je mož, ki te bo peljal k tvojemu očetu.«

»Ali je to res? Ali ne lažeš?« vpraša Benjamin in meri z izbuljenimi očmi nepoznanca. »Ne vem, ta mož ima tako čudne oči —«

»Hahaha, bolj ima zdrave, ko jaz,« se zasmije Zabulon. »Dobre oči ima, to ti rečem, ostre oči, in prav boš ravnal, če ga ubogaš brez kujanja; kajti on ima tudi silno močne roke, ki znajo neubogljivim

otrokom utepsti pokorščino v glavo. Pojdi torej z njim brez obotavljanja.»

Kaj je bilo storiti Benjaminu? Dal se je voditi od neznanca po cestah in ulicah, dokler ni prišel čez velik trg do nekkih hišnih duri.

Ko jih je mož odprl, vpraša deček, če tukaj biva njegov oče. Neznanec pritrudi. Benjamin stopi brez obotavljanja za njim v hišo. Ko pa zapre neznanec vrata za seboj, spremeni takoj svoj glas.

»Jaz sem tvoj bodoči svak in varuh Anan ben Kajfa, začne govoriti. Če me boš kot takega spoštoval in me ubogal, se ti bo dobro godilo pri meni; če mi boš pa kljuboval in nagajal, boš pa tudi spoznal v svojo škodo, da znam ustrahovati tvojo trmoglavost.«

Pri teh besedah je pogledal dečka s svojimi razljutenimi očmi tako, da je malčku zastala sapa.

Toda Benjamin se kmalu ožunači in pravi:

»Obljubil si peljati me k mojemu očetu. Če on zapove, da te moram ubogati, bom ubogal; kajti njemu sem bil še vedno pokoren, in nikoli me ni oče gledal s tako strašnimi očmi, kakor ti.«

»Ampak tvoj oče ne živi več; umrl je in je pokopan,« odvrne ben Kajfa. »Jaz sem po postavi tvoj varuh.«

»Ne verujem ti! Nalagal si me, ko si dejal, da biva moj oče tukaj. Zdaj ti ne verjamem ničesar več,« odvrne deček in hrabro premaga svojo bojazen.

»Prokleti pobiči!« zakriči ben Kajfa in prične neusmiljeno udrihati po dečku. Takega ravnanja Benjamin ni bil vajen. Dve vroči solzi, ki so mu jih izvabile bolečine iz oči, so mu potekle po pobledele licah. Toda vzbudil se je v njem ponos, in nobene besede ni izrekel, da bi prosil usmiljenja.

»Ali boš zdaj ubogal ali ne?« zakriči konečno ben Kajfa.

»Le pretepaš me do smrti, ben Kajfa,« dé deček. »Saj si tudi ti naščuval roparje, da so umorili mojega očeta. To sem slišal iz njihovih lastnih ust. Da veš, za to te bom tožil pri sodnikih!«

Ben Kajfa poblede od jeze in strahu ter zagrabí dečka, kakor bi ga hotel zadaviti. Nato sikne:

»Pri vseh faraonovih mukah, jaz bi te moral umoriti. Toda počakajmo še nekoliko; treba je poskrbeti še za par malenkosti, da mi bo kaj koristila tvoja smrt.«

Anan je mrmral te besede nerazumljivo; nato je dečku rekel na glas:

»Pojdi, peljal te bom k očetu; njega zabavaj, dokler me ne prideš na kolienih prosit odpuščanja.«

Po teh besedah je zgrabil dečka in šel z njim po različnih hodnikih, dokler ni prišel do stopnjic, ki vodijo v podzemeljske oboke. Med potjo sta srečala malega Natanaela, ki je ves prestrašen gledal svojega očeta in lepega nepoznanega dečka. Toda predno sta prišla do njega, se je skríl deček v nekem stranskem hodniku.

»Tako raztogatenega še nisem videl svojega očeta, odkar je Giezi izpustil deda iz ječe,« dé Natanael prestrašeno samemu sebi. »Kaj hoče početi s tem lepim tujim dečkom? Morebiti se je ta splazil

v hišo, da bi kradel? Glej, oče prižiga svetilko in gre z dečkom po stopnjicah v ječo nizdol. Pogum! Splazim se za njima!«

Ben Kajfa je med tem peljal Benjaminu po mokrem, obokanem hodniku do nizkih, z železom obitih vrat in je odstranil težki zapah. Še predno so vrata zacvilila v tečajih, je slišal deček s strahom in grozo pretresujoče kričanje iz temine. Ko so se odprla vrata, je pala luč svetilke na starca, ki je čepel sključen na tleh. Divje je izbulil oči in stegal koščene, uklenjene roke proti prišlecema v blazni grozi in strahu.

»Zdaj prihaja on, na oblakih neba prihaja, in jaz naj se prikažem pred njim, kakor se je on takrat pred menoj?« ječi uklenjeni stavec.

»Bojazljivec si ti, mevža si! Kako se moreš bati Križanega? Ko bi on imel moč in oblast, bi pokončal že zdavnaj tebe in nas vse,« reče s trdim glasom sin svojemu ubogemu očetu. »Ali nismo kamenjali in obglavljali njegovih prijateljev in učencev ter jih z biči spodili iz Jeruzalema? Haha, ko bi on bil Odršenik, bi se ne dal križati, in tudi lasu bi ne mogli izkriviti njegovim učencem!«

Starec je s tresočo roko grabil skupaj cape svoje preperete obleke po tleh in mrmral nekaj nerazumljivega v svojo dolgo, kuštravo brado. Nato je pričel naenkrat ječati, vzdihovati in kričati od bolečin: »Gorje, gorje! On bo vendar-le prišel na oblakih neba. Pahnil me bo v peklo — o, saj me je že pahnil! Že gori strašen ogenj v mojem srcu, v mojih možganih, in gorel bo na večne čase, brez konca. V peklenski žerjavici čakajo name. Vsako noč čepe okrog mene — tu, tam — ali jih ne vidite hudobnih, zavrženih angeljev? Kakor volkovi me gledajo in si brusijo zobe in mi sikajo: 'Kmalu pride na oblakih neba z veliko močjo in veličastvom, da bo sodil tebe in da bo sodil nas', — in blazni stavec je stegnil svoje izsušene roke proti hudobnim duhovom, ki jih je gledal v domišljiji, da so žvenketale verige.

Benjamin gleda starca z veliko grozo in trepetom. »Od hudobnega duha je obsejen,« zašepeče bojazljivo. K njemu me ne boš zaprl. Rajše me ubij tukaj na mestu!«

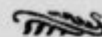
»Le premišluj tukaj nekaj dni o svoji trmoglavosti in o besedah, s katerimi si mi pretel. Tukaj se nauči, kako me boš prosil odpuščanja, in premisli, kaj mi boš obljubil. Ne, nič ti ne pomaga. Spoznati me moraš.«

S temi besedami sune Anan dečka, ki je pred njim proseče pal na kolena, od sebe in zapre duri. »Ne hodi starcu preblizu. On te sicer lahko zadavi, če je pri volji. Dalje kakor do srede ječe pa ne more priti, ker je priklenjen.«

Po teh besedah se oddalji ben Kajfa, ne meneč se za vpitje in prošnje ubogega dečka.

Ko je Benjamin spoznal, da je vse zaman, se je stisnil v ječi v kot, ki je bil najbolj oddaljen od blaznega starca, ter se je priporočil svojemu angelju. Tamara ga je naučila velikega spoštovanja do angeljev božjih in velikega zaupanja vanje. Zato se je spomnil v tem trenutku vseh tolažilnih

povesti stare zaveze, kako je angelj Gospodov s tremi mladeniči stopil v ognjeno peč in jih obvaroval ognja, in kako je v levji kotlini zaprl žrelo zverinam, ter je dejal pri sebi: »Hujše ni tukaj, kakor v zverinjaku ali ognjeni peči.« To je nekoliko ožunačijo dečka. (Dalje prihod.)

Ljubljana žaljuje.

Z ljubljanskih stolpov, javnih poslopij in skoro vseh zasebnih hiš vihrajo črne zastave. Tlak ljubljanskih ulic je namočen z nedolžno krvjo. Vsa slovenska Ljubljana žaljuje za dvema mladima življenjima, v bolnišnici stoka cela vrsta ranjenih, mnogo se jih zdravi doma.

Kaj se je zgodilo?

V Ptujju je tekla slovenska kri. Slovenski janičarji in zagrizeni pravi Nemci so tam do krvi pretepli slovenske može, med njimi poslanca in duhovnika, žalili slovenske žene, trgali slovenskim romaricam križe z rok in jih pohodili. Žalili so Slovence, ker je hotelo dovoljeno društvo obdržavati v zaprtih prostorih pravilno naznanjen in oblastveno odobren občni zbor v Ptujju, ki je sicer danes v nemških rokah, obdan pa je od čisto slovenskega ozemlja in se živi edino od slovenskega denarja. Mestna policija ptujška je bila ojačena z redarji iz bližnjih nemških mest, in pred njenimi očmi so se te žalitve vršile. Slovenci so zahtevali varstvo od deželne vlade. Niso jim ga dali.

Ptujski dogodki so razburili kri vsem, ki širom slovenske domovine čutijo slovenski. V Ljubljani se je vršil javen ljudski shod v »Mestnem domu«. Dasi sta govornika pozivala ljudstvo, naj se ne da zavesti do izgrediv, so neki nepremišljeni ljudje prodrli policijsko verigo, udrli pred kazino, kjer vedno Nemci kujejo načrte proti nam, ter pobili skoro vse šipe. Potem je množica drvila dalje in še na več drugih krajih storila istotako. Vmes je pela in žvižgala.

Okrog 11. ure je prikoralo vojaštvo 27. pešpolka. Znano je, da so Belgijci, zlasti podčastniki, v Ljubljani malo priljubljeni, ker so že večkrat preočito pokazali svojo mržnjo proti Slovincem. Da se je pozvalo Belgijce, da delajo red, je učinkovalo kakor olje na ogenj. Poleg tega so baje vojaki klicali svoj vsenemški »Heil!« ter nastopali sploh jako strogo. Vendar se je ljudstvo počasi pomirilo ter je nastal okrog 2. ure po polnoči mir.

V soboto je bil ves dan mir. Deželna vlada je ukazala, da se gostilne in kavarne prej zapro, župan Hribar pa je izdal pomirjevalen oklic na meščanstvo. Zvečer je postalo precej živahno. Pa spočetka so bili demonstranti veseli. Prepevali so, neka skupina je imela celo godca na harmoniko. Slovenske fante 17. pešpolka, ki so zapirali »Zvezdo«, je občinstvo radostno pozdravljalo: »Živeli!« Na Marijinem trgu se je zbrala množica kakih 3000 ljudi. Vojaštvo jih je potisnilo tječaj iz stranskih ulic. Tu so ljudje peli »Lepa naša domovina«. Kar se zablistajo med množico

sablje dragoncev, ki so začeli razganjati ljudi ter bili z golimi meči po hrbitih in glavah bežečih. Mnogo ljudi je bilo ranjenih. To je ljudstvo seveda razburilo in na več krajih so zopet pobili šipe in vrgli kak nemški napis v Ljubljano. Vendar se ni zgodilo nič hudega. Ob 11. uri že je nastal mir in ob 2. uri po polnoči se je vojaštvo umaknilo v vojašnice.

V nedeljo je imela Ljubljana navadno lice. Prišel je usodni večer. Z mirno vestjo lahko trdimo, da bi tudi takrat ljudstvo k večjemu mirno demonstriralo, če bi ne nastopil zopet v prvi vrsti tako nepriljubljeni 27. pešpolk, zlasti pa če bi se ne izročilo poveljstva mlademu poročniku Mayerju, ki je nanj bilo ljudstvo opravičeno nevoljno še od petka, ko je skrajno nelepo nastopal in klical Slovincem »Halt's Maul!« Poleg Belgijcev so hodile vse druge vrste vojaštva in mnogo orožnikov po mirni Ljubljani ter potiskali ljudi z ene ulice v drugo. Belgijci so rabili puškina kopita. Dr. Pegan je mirno opozoril nekega stražnika na to nepravilnost. Zato so ga aretirali in odgnali po najdaljši poti, kot nekak svarilen zgled na deželno sodišče. Orožnik, ki ga je gnal, se je obnašal zelo oblastno. K vladnemu komisarju dr. Mathiasu ga ni hotel pustiti, češ: danes ga ni gospoda, ki bi vam proti meni pomagal, boste tudi vi enkrat sedeli! Ljudstvo pa je dr. Pegana pozdravljalo z »Živio!«

Da je bilo ljudstvo vsled takih aretacij razburjeno, lahko umemo. Bolj ga je

pa še razgrela skrajno surovo postopanje vojaštva. Vojaki so udirali v veže, grozilj ženam z otroci v naročjih ter tolkli s sabljami po mirnih ljudeh, ki jih je bilo mnogo ranjenih. Zlasti grdo so ravnali dragonci, ki jih je bil, kakor se sliši, pivovarnar Kosler napajal. Vojaki 27. pešpolka pa so zopet izzivali s »Heil!«-klici.

Naenkrat pa so se slišali strelji. Prvotno se je mislilo, da so pokale žabice, toda stvar se je kmalu strašno pojasnila. Patrolja sedmih vojakov, ki jim je poveljeval poročnik Mayer, je ustrelila med ljudi, dasi je vladni komisar izrecno svaril, naj se ne strelja. Učinek je bil strašen. Prvi je padel, v pljuča zadet, 15 let stari četrtošolec Ivan Adamič, sin vpokojenega nadučitelja pri Sv. Petru. Na zidu knezoškofijske palače se pozna še krvava roka ustreljenega. Dr. Jerše mu je podelil sv. poslednje olje. Prenesli so ga na rešilno postajo v »Mestni dom«, kamor so kmalu začeli prinašati tudi druge ranjence, ki sta jim stregla zdravnik dr. Dolšak in dr. Krajec. V bližini trgovine »Pri Solncu« je padla druga žrtva, Rudolf Lunder, strojnik »Narodne tiskarne«, star 24 let, ki se je mirno vračal s slavnosti 40letnega obstoja društva tiskarjev. Spremljala ga je nevesta gospica M. Goršič. Naenkrat je bil zadet v prsi. Privlekli so ga do Kolovratarjeve veže, kjer je izdihnil. Mayerjevi vojaki so streljali posamič na bežeče ljudi v cesto pred Škofijo, v odprto Kolovratarjevo gostilno. V njenem zidu so obtičale tri ostre kroglice. Ko so vojaki 27. peš-

polka čuli o teh žrtvah, so se smejali in ploskali!

Smrtnonevarno je ranjen Miha Golovšek, premogarski hlapec. Zadel ga je kroglica. Ranjen je še: Martin Štrukelj, hlapec pri Oblaku. Bil je zaboden v bližini kavarne »Avstrija« v trebuh. Kroglice so zadele: Tomšič Albina, 17 let starega, iz Šiške, Jožefa Simončiča, kleparski pomočnik, 16 let star, Božidarja Borštnika, dijaka, Štrukelj Pavla iz Ilovice, 31 let. Ena dama je zabodena v stegno, baje blagajničarka pri Bernatoviču, neki dijak je ranjen v hrbet. Vsi so težko ranjeni. Mnogo je še drugih ranjencev, ki so si preskrbeli domačo oskrbo. Profesor Wester je bil ranjen v hrbet. Šel je od Štruklja, kjer ga je ustavila patrolja.

V ponedeljek se je v vseh cerkvah ljubljanskih zvonilo. Pogreb ustreljenih se vrši na občinske stroške. Na grob položi mestni svet venec. Žrtvam se postavi nagrobni spomenik na občinske stroške, ki bo pričal poznim rodovom o nestrpnosti Nemcev.

O nezaslišanem postopanju vojaštva se čuje še mnogo naravnost neverjetnih podrobnosti. Stroga preiskava pokaže, v koliko so te obtožbe opravičene. Svoj čas sporočimo uspeh preiskav.

V ponedeljek podne in ponoči na torek je vladal po mestu popolen mir. Nemški napisi so večinoma izginili raz prodajaln. Ponoči je vzdrževalo red mestno redarstvo samo.

Razgled po domovini.

Kmetje se gibljejo. Po vseh deželah imajo kmetje svoje »Kmečke zveze«, ki štejejo že na stotošče udov. Na katoliškem shodu v Pragi so ustanovili tako zvezo tudi češki katoliški poljedelci. Kmetje so jeli vedno bolj spoznavati, da je le v združenju moč. Želimo, da se tudi naše kranjske kmečke zveze oživijo in prirejajo politične shode. Deželnozborske volitve so pred durmi.

Prošnje za krmo. V zadnji seji pri deželni vladi zaradi oddaje krme je poročevalec gospod vladni svetnik vitez Laschan naznanil število prošnja za krmo. Ker danes ne moremo vseh števil po okrajih objaviti, navedemo samo število cele dežele. Prošnja se je vlačilo za 118.064 meterskih stotov, županstva in župni uradi so priporočali 103.997 meterskih stotov, okrajna glavarstva so te številke skrčile na 66.113 stotov. Upanje je, da se bo iz državne podpore po 500.000 kron moglo nabaviti vsaj toliko krme, kakor jo priporočajo okrajna glavarstva.

Češka mladina. Na češkem katoliškem shodu v Pragi se je ustanovila organizacija mladine. Češka je večinoma industrijska dežela in drugačne so razmere v mestih, drugačne na deželi.

Dobava krme vsled suše. Minoli teden je imela pri deželni vladi sejo komisija, ki je imela določiti način dobave krme za po suši prizadete posetnike na Kranjskem. Iz te zanimive seje poročamo bistvene in najvažnejše sklepe, ki so: 1. da se oddaje krma prošnikom po 5 K meter. stot; prvotno se je nameravalo oddajati po 6 do 7 K; 2. da bo glavna dobaviteljica »Gospodarska zveza« v Ljub-

ljani; ona bo oddala vse seno izvzemši občine Postojna, Vrh (okraj Crnomelj), Adlešiče, Vodice (okr. Kamnik), Češnjice (okr. Kamnik) in Kostanjevica. Tam bo oddala krmo liberalna »Zveza slovenskih zadrug«; 3. »Gospodarska zveza« se bo posluževala pri oddaji krme kmetijskih zadrug in posojilnic, ki so včlanjene pri »Zadružni zvezi« v Ljubljani; 4. začasno se bo oddalo samo po nekaj vsakemu prosilcu (okroglo kakih 50 do 60 odstotkov krme); ostanek se bo porazdelil pozneje. To je treba zaradi tega, ker se vsega sena ne more iz tehničnih in računskih ozirov naenkrat oddati. S tem je storjen konec grdemu ravnanju liberalne »Zveze«, ki je hotela razdeljevanje krme porabit v agitacijske namene za prihodnje volitve. A naša županstva so hitro spoznala liberalne namene in jej niso šla na lim razven par, katere smo zgoraj omenili. Podporo so dobili deželi naši državni poslanci, zato tudi nimajo liberalci ničesar pri njej. To bi bila morala vedeti tudi deželna vlada kranjska.

Liberalni učitelji so se na svojem shodu v Gorici posebno navduševali za — povišanje svojih plač. Pri prihodnjih deželnozborskih volitvah bo glavna naloga liberalnega učiteljstva, da spravi take može v deželni zbor, ki jim bodo plače povišali. Liberalni učitelji se bodo po shodih navduševali za ljudske koristi, mislili in delali pa za svoje!

Socialni demokrat — narodni izdajca. — Bili so časi, ko je po Ljubljani visoko nosil rdečo zastavo Karol Linhart. Mož je hotel veljati za najznačajnejšega socialnega demokrata. Ta Linhart je sedaj stal v Ptuj na

čelu nemških hujskačev. Ta mož je v Ptuj na nemškem protestnem shodu upil, da bo nemška nepremagljiva, nezlomljiva sila v sedanjem boju zmagala. Če bo nemška moč tako nezlomljiva, kakor Linhartovo prepričanje, bo za nemško moč slabo. Karol Linhart je šel isto pot, kakor že mnog socialni demokrat pred njim. Obrnil je plašč po vetru, ko mu je bolje kazalo. In takim »značajem« naj bi se kaj verjelo. Proč s črno-rdečo-žolto pa tudi z rdečo nemškutarijo!

Turški paša na begu mimo Ljubljane. Turški guverner iz Plevlje, Sulejman paša, je všel. Iz Zagreba se je odpeljal Sulejman paša skozi Ljubljano v Trst. Iz Trsta se je takoj odpeljal v Solun k svojemu sinu. Proti Sulejman paši so se uprli njegovi lastni vojaki in ga je rešil poveljnik sandžaške avstrijske posadke pl. Barenfeld. Baje je dobil 16. belovarski pešpolk povelje, da se pripravi za odhod v Plevlje.

Jubilejne procesije goriške na sveto Goro se je udeležila ogromna množica ljudstva. Cenilo se je nad deset tisoč vernikov, ki so prihiteli od vseh strani dežele počastiti svetogorsko Mater Božjo in ondi moliti za osivela jublanta, svetega očeta in svetlega cesarja. Procesija se je izvršila v redu brez vsake najmanjše nezgode. Prevz. knezonadškof je poslal brzojavno izjavo udanosti in častitko v imenu romarjev svetemu očetu v Rim in presvetlemu cesarju. Nato je dobil takoj zahvalna odgovora.

Dvorni svetnik Josip Šuman umrl. Dne 15. t. m. je umrl v Dragi pri Moščenicah

(Istra), kjer se je nahajal na letovišču, vpokojeni kranjski deželni šolski nadzornik, dvorni svetnik Josip Šuman v 73. letu starosti. Pokojni je bil tast dr. Šusteršiča. Truplo njegovo so prepeljali v Ljubljano, kjer se je vršil njegov pogreb ob veliki udeležbi najodličnejšega občinstva. Naj počiva v miru!

Protivramotilcem. »Slovenski Gospodar« piše: »Domovina« v narodnem strankarstvu že davno nadkriljuje »Narodni List« in najbrž namerava za besnostjo, s katero napada duhovščino, pokazati, da je sposobna razviti se v dnevno glasilo Narodne stranke. Prepričani smo, da se naši somišljeniki za »Domovine« nesramnosti zmenijo toliko, kolikor se pošten človek pobriga za bevskanje hripavega kužka ali za zmerjanje pouličnega fantalina. Napadanci naj smatrajo pod svojo častjo, da bi se branili proti ljudem, ki so se celo vrsto let živili od duhovniškega denarja, zdaj pa nimajo višjega narodnega in prosvetnega cilja, kot da blatijo in sramotijo duhovščino. Pozabiti pa ne smemo in tudi nikdar ne bomo, da so odgovorni za nesramno in hudobno pisavo tega lista tisti gospodje, ki tvorijo izdajajoči konzorcij, in ti so: advokat Serbec, advokat Vrečko, in odkritosrčni nadstrankar Jošt. Naši somišljeniki, bodisi med razumnijštvom, bodisi iz kmečkega stanu, naj si dobro zapomnijo ta-le imena!

Vse za narod! To geslo slovenskih liberalcev čudno osvetljuje naslednji dogodek iz Istre. Za 3. septembra so sklicali slovenski naprednjaki shod zaupnikov v Dekane radi kandidatov za deželnozborske volitve. In koga so povabili na shod? Tamošnji narodni duhovniki niso dobili vabil. Obveščeni pa je bil o shodu lahonski župan v Pomjanu. Gre se za liberalizem, in tukaj se neha narodnost. Saj vidimo tudi na Štajerskem, da mnogo niti veže naše liberalce in nemškutarje!

Štajerski slovenski kmetje pozor! Sedaj glejte in spoznavajte štajercijanstvo! Niegovi pristaši so slovenske kmete in kmetice zasmehovali in pretepali, pljuvali na nje; ko so prišle romarice iz Maribora, so jih štajercijanci in nemškutarji napadli, podivjano metali križe, katere so prinesle iz božjega pota, na tla, teptali po njih in zasramovali pobožne ženske. Slovenski kmetje! to so naši štajercijanci, naši nemškutarji. Kadar še pride kak nemškutarski mestjan vas prepričavati o dobrih namenih štajercijanstva, pokažite mu vrata na izdatni način. Le možatost nas še reši teh ljudi.

Ciril in Metodova družba je imela letos občni zbor 13. t. m. v Ptuj na Štajerskem. Nemci so za ta dan zbornali vse barabe iz raznih nemških mest, da so prišle v Ptuj nad Slovence. Tu so nemški divjaki razbijali cel dan, napadli Slovence dejanski in pobili vsa okna v »Narodnem domu«. Napadli so koroškega župnika Treiberja, poslanca dr. Ploja, več kmetov in kmetice. Policija je vse te prizore mirno gledala ter odpeljala več naših mož v ječo, ker se niso pustili pobijati. Kot odgovor na ta nesramni napad v Ptuj so ljubljanski Slovenci 18. t. m. sklicali v Mestni dom protestni shod, na katerega je prišlo na tisoče oseb. Po govorih dr. Trillerja in dr. Oražna so demonstrirali zborovalci po celem mestu. Pri tej priliki so pobili prav po nepotrebnem okna v kazini, na nemški gimnaziji in pri raznih drugih Nemcih. To pobiranje bi bilo prav lahko izostalo, saj se tudi na miren način lahko demonstrira.

V okrajni cestini odbor za okolico ljubljansko so voljeni: Fr. Košak, deželni poslanec, Grosuplje, dobil 127 glasov; Anton Belec, župan, Št. Vid, 106 glasov; Anton Vilfan, župan, Ježica, 97 glasov; Fr. Korbar, župan, Dobrunje, 75 glasov; Ivan Strumbelj, posest-

nik, Ig. 68 glasov; Jakob Dimnik, župan, D. M. Polje, v ožji volitvi 58 glasov. — Priporočeni kandidatje »Kmečke zveze« so bili razven enega vsi voljeni, mesto zadnjega je pa tudi odbornik »Kmečke zveze«, g. J. Dimnik, proti liberalcu v ožji volitvi zmagal.

Na zaupnem shodu S. K. Z. v Mariboru se je sklenilo to-le: Zaupniki S. K. Z., zbrani dne 17. t. m. v Mariboru, se načeloma izpoveje za splošno, enako in tajno volivno pravico za deželne zbere, ter se pri vsaki drugi obliki deželnozborske volivne reforme tem odločneje izrekajo proti temu, da bi se povodom taiste ustvarile nove predpravice kateremu stanu, celim slojem prebivalstva ali celo političnim strankam, ter osobito zahtevajo, da kmečko in delavsko prebivalstvo dobi v deželnem zboru svojemu številu in svoji socialni važnosti primerno zastopništvo. V narodnem oziru zahtevajo, da se pri volivni reformi meri Slovincem z istim merilom, kot Nemcem, ter protestirajo proti temu, da bi se spodnještajerskim nemškim manjšinam dajalo večje zastopstvo, kakor jim gre po pravici.

Celje. Listi prinašajo vest, da misli gosp. Jošt pri prihodnjih deželnozborskih volitvah kandidirati kot samostalen agrarec. Kolikor smo mi poučeni, mislijo zares nekateri uplivni možje v Narodni stranki na to kandidaturo. Splošno se opaža, da namerava Narodna stranka pri bodočih volitvah nastopiti z bolj inteligentnimi in treznimi politikami, kakor dosedaj. Somišljeniki, pozor!

Naš hotel v Celju. Z dnem 16. septembra je prešel hotel »Pri belem volu« v last »Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju«. Od tega dne vodi hotelsko podjetje najemnik »Ljudske posojilnice«, gospod Jakob Trontelj iz Ljubljane. Hotel ima kakih 30 sob za potnike, 3 gostilniške sobe, veliko dvorano in vrt za goste in fijakerijo z 12 konji. Od prvega oktobra naprej bo imela v hotelu tudi »Ljudska posojilnica« svoje uradne prostore. Pri tolikem številu sob bo vsak tujec lahko postrežen s sobo, ki mu bo ugajala, od srednje visoke do najnižje cene. Opozarjamo na to zlasti gospode porotnike, ki prihajajo v Celje. Pri veliki gostilniški obrti se bo gostom ustrezalo z dobro postrežbo različnih jedil in pijač, tako da se Celjanom in okoličanom ne bo treba več potikati po raznih zakotnih nemških gostilnah, kjer so bili izpostavljeni raznim napadom in prezirljivemu obnašanju nasprotnih ljudi. Tu bo našel gost svoje domače ljudi, kjer se bo lahko ob prijateljski besedi pokrepčal in razvedril. Kdor si tedaj naš, boš dal slovo ljudem, ki te vidijo radi le takrat, ko jim nosiš denar, za hrbtom pa ti pletejo zanjake pogube, ter boš prihajal rad med svoje »Pri belem volu«. Na veselo svidenje!

Uredništvo in upravnništvo »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« se je prejšnji teden preselilo v svoje nove prostore v »Katoliški tiskarni«, Kopitarjeve ulice št. 6, pritičje levo, kjer se dobivajo in plačujejo zgoraj navedeni časniki ter naročajo inserati za te liste.

Grozna nesreča na jeseniškem kolodvoru. Z Jesenic se poroča: V ponedeljek pri večernem vlaku iz Celovca je bil neki potnik iz Bosne povožen. Pripeljal se je s hčerko in sorodkinjo z Bleda, in ko izstopi in hoče progo prestopiti, zagrabil ga je počasi vozeči stroj in ga popolnoma zmečkal. Smrt je bila takojšnja.

Uvoz ameriškega žita v Evropo. Iz trgovskih krogov se doznaja, da je izvoz žita iz Amerike že do sedaj prekoračil 2 milijona kvintalov. V zadnjih dveh tednih se je izvozilo v Evropo 1 milijon kvintalov pšenice več, nego lani v dobi največjega izvažanja.

Konsorcij »Delavskega Tovarisha« je začasno prekinil z izdajanjem lista. Vzrok je po-

manjkanje denarnih sredstev. Želeti pa je, da bi ta edini krščansko-socialni delavski list na Primorskem začel kmalu zopet redno izhajati. Zato je naprošen vsak somišljenik, ki kaj prcmore, da žrtvuje zanj podpore. Ker imamo sedaj samo en krščansko-socialni delavski list, namreč »Naša Moč«, ki izhaja v Ljubljani vsak teden, ga tem potom najtopleje priporočamo, zlasti delavskemu stanu, ker prinaša točna in vestna poročila o delavskem gibanju po slovenskih krajih.

Jubilejske križce dobé glasom razpisa c. in kr. vojnega ministrstva z dne 1. avgusta t. l., št. 7100, vsi oni invalidi in dosluženi vojaki, ki so se udeležili leta 1848. vojske na Laškem. Vsi bivši vojaki na Laškem iz leta 1848. se torej pozivljajo, da do 1. oktobra t. l. predložijo ali vpošljejo svoja tozadevna izkazila naravnost c. in kr. okrajnemu dopolnilnemu poveljstvu št. 17. v Ljubljani, Ambrožev trg št. 7. I. nadstropje.

Shod se je vršil v nedeljo, 13. t. m. v Kamni Gorici ob obilni udeležbi. Govorili so državni poslanec Jožef Gostinčar, Iv. Podlesnik in Lovro Pogačnik. Ustanovil se je telovadni odsek.

Štrajkarske shode je sklicalo zadnji čas »Sov. katol. delavsko društvo« v Sostrem, pri Devici Mariji v Polju in na Preski. Govorili so na njih: Ivan Nepomuk Gostinčar, Franz Ziller, Anton Jeriha in M. Moškerc. — Štrajk se bo menda kmalu končal. Pogajanja so se pričela. Pričakujemo, da bo ravnateljstvo uvaževalo opravilčne zahteve delavstva in mu ugodilo.

Zlata maša sv. Očeta Pija X. Dne 18. septembra je preteklo 50 let, odkar je papežu Piju X. podelil škof msgr. Farina v mestu Castelfranko zakrament sv. mašniškega posvečenja. Spomin na ta pomenljivi dan, s katerim se je začelo tako plodonosno in marljivo delovanje zdanjega sv. Očeta, obhaja letos ves katoliški svet. Sveti Oče je za ta dan odpovedal vse javne slovesnosti v Rimu, ker se takoj nato — 20. septembra vsako leto povečuje dan, ko so se Piemontezji polastili večnega mesta. Jubilejna maša sv. Očeta je radi tega prenešana in se bo opravila dne 16. novembra, ker je bil ta dan pred 24. leti kanonik Jožef Sarto posvečen za škofa. Škofovsko posvečenje je bil izvršil kardinal Parochi. Dne 16. novembra se torej prične tudi 25-letni jubilej škofovanja Pijevega. — Ob zlato-mašništvu največjega oblastnika na zemlji, glavarja cerkve, kateri slovensko ljudstvo pripada s toliko gorečnostjo in ljubeznijo, je prav da povdarimo svojo udanost do svetega Očeta in si tudi pokličemo v spomin, kako blagonsno je njegovo delovanje na prastari stolici sv. Petra, dasi ni dolgo, kar vlada. Pij X. ni nič menj kot nepozabni Leon XIII. pospešitelj politiškega in socialnega delovanja katoličanov, kar ob vsaki priliki pokaže. Pod njegovim papeževanjem se je vršilo že nešteto katoliških shodov v tem smislu, kojih delo je Pij X. blagoslovil in potrdil. Predvsem pa občudujemo Pija X. kot varuha neizkaljene krščanske resnice in poglobitelja verskega življenja. On je nasproti francoski ateistični republiki s pravo apostolsko odločnostjo povdaril neodvisnost katoliške cerkve od vse posvetne oblasti in preprečil vse kompromisne poizkuse, ki bi bili cerkev ondi podržavili in zasužnjili. — Uvedel je reforme v vatikanski upravi, in če milostno Bog dá — bo doživel tudi reformo cerkvenega prava, pač eno najogromnejših del, kar jih pozna zgodovina notranjecerkvenega življenja in delovanja. Nasproti modernizmu je visoko dvignil prapor neizpremenljivih Kristovih in cerkvenih nauk, in s tem odvrnil od mnogih katolikov nevarnost, da bi zapadli verskemu indiferentizmu in poprotestantstvu. Te dni je

sv. Oče pač z veliko radostjo sledil razpravam mednarodnega evharistiškega kongresa v Londonu, tej največkratnejši manifestaciji katoliške misli v metropoli protestantovstva. To mu je gotovo v največje zadoščanje in tolažilo v očigled žalostnim razmeram v Franciji. Pij X. vidi povsod okrog sebe probujo verske misli in okrepitve katoliške, in ne malo zasluge za to gre njemu. Kaj je proti temu divjanje svobodomiselnosti? Kakor je pisano v psalmu: »Položil bom sovražnike tvoje pod vnožje nogam tvojim«. V tem smislu bo tudi slovensko ljudstvo delalo za končno zmago krščanske luči nad temo brezverja. Čim bolj bijejo boj liberalci in socialisti proti namestniku Kristusovemu, tem bolj trdno in zvesto se hočemo mi oklepati sv. Očeta, kateriga naj Bog ohrani še mnogo let v blagor sv. Cerkve.

Iz Ptuja. »Slovenski Gospodar« piše: Tolovaški napad nemških in nemškutarških barab na Slovence v Ptuju daje povod mnogoterim mislim, ki se porajajo človeku, ki pazno razmotriva položaj. Popolnoma smo prepričani, da bodo okoliški Slovenci nemškim in nemčurkim trgovcem in gostilničarjem dali primeren odgovor! Posebno še v tem oziru pričakujemo krepkega odpora od slovenskih žen in deklet, ki so bile po nemških nesramnejših tako žaljene v svojem verskem čustvu. To je prva misel, ki nam jo podajajo dotedaj v Ptuju. Nepristranskemu presojevalcu pa se še vsiljuje drugo premišljevanje. »Štajerc« in nemški listi so že dolgo časa hujskali proti ptujski prireditvi Ciril Metodove družbe. Plakati so po Ptuju, Celju, Mariboru, in celo po Gradcu hujskali že več dni prej nemško mularijo proti miroljubnim Slovincem. In kaj so proti temu storili tisti slovenski poslanci, ki so se nameravali udeležiti ptujske skupščine in so res bili navzoči? Kaj je storil velemogočni Ploj, veliki hmeljar Róblek in gospod dr. Jurtela? Kaj so ti skrbni možje storili za varnost slovenskih kmetov in tudi slovenske inteligence? Če se v zadnjem trenutku, ko so že tolovaji vihteli palice nad slovenskimi glavami, odpošlje kak telegram po pomoč v Gradec, je že prepozno. Ne moremo si kaj, da ne bi te poslanske brezbriznosti in slabotnosti ožigosali pred slovensko javnostjo! Da so se prireditelji ptujske slavnosti pravočasno obrnili na poslanca, ki so uplivnejši in bolj energični, bi se stvar obrnila drugače in bi nemčurska predrznost bila zatrta že v kali.

Novo mašo je imel v nedeljo, 27. t. m. v opatijski cerkvi v Zatični na Dolenskem č. g. Alojzij Kovačič, salezijanec. G. novomašnik je zatiški rojak in je v prvi mladosti zapustil rodno vas ter šel k Salezijancem, da se posveti vzgoji zanemarjene mladine. Po dolgih letih se je vrnil z Laške na svoj dom in opravil ondi slovesno svoj prvi dar.

Slike slovenskih veljakov: Knezoškofa Slomška, Vodnika, Prešerna in Gregorčiča v barvotisku je ravnokar založila in izdala »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«. Velikost vsake slike s krasnim modernim okvirjem vred znaša 24×20 cm. Cena za vsako sliko z okvirjem je 7 K 60 vin.

Za slovenske glasbenike. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani je zadnji čas založila celo vrsto glasbenih del. Omenjamo pred vsem skladbe marljivega komponista g. Jan. Laharnar-ja. Njegovo ime je že zdavnaj znano, kajti že v »Pesmarici«, ki jo je izdala Mehorjeva družba, so našle njegove ljubke pesmi častno mesto. »Katoliška Bukvarna« je založila zdaj njegove skladbe v več zvezkih, ki imajo sledeče naslove:

»Planinke«. I. in II. zvezek. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. II. natis. Op. 10.

Cena vsakemu zvezku 1 K 20 v. V Ljubljani 1908.

»Pomladni odmevi« I. in II. zvezek. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. V Ljubljani 1908. Cena I. zvezku 1 K 30 v., II. zvezku 1 K 20 v. Op. 5.

»Gorske cvetlice« za čvetero in petero mešanih glasov uglasbil Janez Laharnar. Op. 4. V Ljubljani 1908. Cena 1 K 50 v.

Kakor razvidno iz naslovov, je izbral skladatelj snov svojim umotvorom iz narave; najljubše so mu pesmi, ki opevajo naravo, cvetice, studenčke, ptičice... To besedilo je oblekel v glasbeno krilo. Posrečilo se mu je dostikrat prav hvalevredno. Pesmi so zlasti radi prikupljive vsebine prav mikavne in jih bode narod rad prepeval. Kako vabljivi so naslovi: »Moj dom«, »Roža«, »Vesela tovarišija«, »Planinska roža«, »Moje ptičice«, »V logu«, »Le pevaj« itd. Opazili smo, da jo g. Laharnar povečem dobro vreže, kadar zapoje podomače. Če pa hoče poleteti v višje sfere, — jo zareže. Prehodi in posamezne skupine akordov so časih malo trdi in manj blagoglasni. Semintja zazveni nekoliko po znanih motivih, kar je umevno in ne grajamo. Primerjaj osobito začetek pesmi »Lahko noč« v II. zvezku »Pomladanskih odmevov« in »Priestermarsch« iz »Zauberflöte«. V pesmi »Pozdrav« iz »Gorskih cvetic« zvene akordi pri besedilu »drugi zemski raj« prav tako kakor v neki znani evharistični pesmi. Primerjaj v isti skladbi »Pozdravljam te, gorenjska stran!« in Nedvedove »Pozdrav«.

Kakor rečeno, je besedilo polno živahnosti, ognja in veselja, zraven pa povečem modro in skrbno izbrano in se skoraj vse pesmi lahko počejo po naših družtvih, osobito, ker niso pretežke. — Vnanjost vsem zvezkom je jako lična in moderna. Isto velja tudi o drugih skladbah g. Laharnarja, ki nam jih je poslala na ogled »Katoliška Bukvarna«, namreč: »Velikonočne pesmi« za mešan zbor, II. natis. V Ljubljani 1908., založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 30 vin.

»Šmarnične pesmi« za sopran, alt, tenor in bas. II. natis 1908. Cena 1 K 30 vinarjev.

+ Šolski štrajk v Črnem vrhu nad Idrijo. C. kr. deželni šolski svet je bil sklenil, da se nadučitelj Silvester odstrani iz Črnega vrha. Ljudstvo je bilo veselo, da se mu izpolni vroča želja, da se iznebe Silvestra, in je le želelo dobrega učitelja. Pa pretekle so počitnice in Silvester je bil še vedno v Črnem vrhu. Ponašal se je, da bo on vse premagal in užugal ter se bahal, da bodo morali ljudje zopet njemu izročiti svoje otroke za prihodnje leto. Bil je toliko predrzen, da je šel na shod liberalnega učiteljstva v Gorico, kjer je govoril o »učiteljstvu in o klerikalizmu« ter se predstavil kot nekak vzor in vzpodbujal liberalne kolege, naj sledijo njegovim stopnjam. Tako obnašanje učitelja, ki bi po takih aferah in disciplinarnih preiskavah pač moral za vedno utihniti, je ljudstvo razkazilo in starši so kratkomalo sklenili, da svojih otrok ne dajo v šolo, dokler je Silvester v Črnem vrhu. Vsa krivda za to je v polovičarstvu deželnega šolskega sveta, oziroma njegovega referenta. Če bi bil kak pristaš S. L. S. samo desetinko tega zagrešil, kar je Silvester, bi že davno občutil vso strogost nenadne kazni, a gospodje v deželnem šolskem svetu še sedaj mislijo, da so poklicani braniti vsakega liberalca. Silvestrova afera pa je prehuda,

da bi jo mogli mirno požreti; pokazala je pot, po kateri smo prisiljeni hoditi, če hočemo doseči v šolski upravi pravico in — izvrševanje pravice.

+ Shod notranjskih mladeničev se vrši ob vsakem vremenu: ob lepem vremenu na prostem, sicer v posojilnični dvorani. Dopoldne je: ob pol 10. uri skupen obhod po Cerknici, ob četrt na 11. uro sv. maša, ob 11. uri zborovanje. Govore dr. Krek, J. Podlesnik in dr. Pogačnik. Popoldne: Ob 1. uri skupen obed, ob 2. uri slovesne litanije, potem telovadba in predstava ali pa izlet v bližnji Škocijan. Ob 9. uri zvečer odhod na vlak. Telovadci naj pridejo, če le mogoče, v obilnem številu ter v kroju. Navodila da Z. T. O. — Najkasneje do 23. t. m. je treba priglasiti društva, ki se hočejo shoda udeležiti z zastavo, do 24. pa število udeležencev iz vsakega kraja, da se poskrbi vse glede skupnega kosila. Shod je v prvi vrsti mladeniški, vendar pa želimo, da se ga udeleže tudi starejši, zlasti očetje. Upamo, da se notranjski mladeniči v častnem številu udeleže svojega prvega zborovanja na notranjskih tleh. Naj ne bo vasi, ki bi ne poslala zastopnikov na shod, ki naj dokaže, da tudi notranjska mladina vstaja in hoče naprej za čast in ponos domovine. Združiti se mora vsa dobra notranjska mladina v močno, zavedno in izobraženo četo, da kot en mož vstane ob času potrebe, da brani vero svojo in dom očetni. Resni so časi, mladina, vojaško moraš biti pripravljena!

+ Volitve v cestni odbor za ljubljansko okolico. V sredo, dne 16. t. m., ob desetih dopoldne je imela »Kmečka zveza« za ljubljansko okolico svojo prvo redno sejo po zadnjem rednem občnem zboru. Poleg drugih nujnih stvari je bila na dnevnem redu tudi določitev kandidatov za volitve v cestni odbor. »Kmečka zveza« je postavila svoje kandidate in je z njimi tudi zmagala na celi črti. Edino eden je propadel, a zato je pa pri ožji volitvi bil izvoljen g. Jakob Dimnik, ki je tudi odbornik »Kmečke zveze«, tako da je zmaga popolna. Ravno ta volitev je pokazala, kolikoga pomena je »Kmečka zveza« za naše javne zastope. »Kmečka zveza« je v zadnjem trenutku nastavila svoje kandidate, zastavila vse moči in zato tudi zmagala, ker je složno in združeno nastopila. Le tako vztrajno, edino in složno naprej in dosegli boste uspehov, ki bodo vsem »Zvezašem« v korist in ponos. — »Kmečka zveza« za ljubljansko okolico priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob 3. uri popoldne shod na Viču pri g. Pavliču. Poročala bosta državna poslanca g. dr. Šusteršič in g. vodja Povše.

+ Kakšna bo krma, ki se jo dobi iz državne podpore. Po deželi razni brezvestni ljudje tresijo vest, da bo krma, ki se bo oddajala iz državne podpore, tako slaba, da jo naša živina še povohati ne bo hotela. Kako neosnovana je ta vest, razvidi se zlasti iz tega, ker se do danes še ni en meterski stot dotične krme na Kranjsko pripeljalo in ker je še sploh nihče videl ni. Seno se je kupilo v raznih krajih in ga bo dala »Gospodarska zveza« po svojih strokovnjakih pregledati. Če ne bo dobro,

zdravo in čisto, zlasti brez vsakega prahu in blata, se ne bo sprejelo, ampak se bo zahtevalo drugo.

† **Razdeljevanje sena po 5 K iz državne podpore** se bo začelo že ta mesec. »Zadružna zveza« v Ljubljani bo razposlala te dni vsem svojim članicam navodila, kako je pri tem postopati. Opozarjamo s tem vse načelnike, tajnike in odbornike, zlasti tudi vse gg. župnike, da se natančno ravnajo po danih navodilih in da se čimprej z vsvo vnmemo lotijo dela. Prej ko se vse delo dokonča, prej bodo dobili ljudje seno.

Esperantski jezik. »Sivi jubilat iz Jasnaje Poljane, grof Lev Tolstoj, je rekel nekoč: »Volapik se mi je zdel zelo kompliciran, esperanto nasproti pa jako priprost. Tako lahko se je priučiti esperantu, da sem znal, ko sem dobil slovnico, slovar in nekaj sestavkov, pisanih v tem jeziku, če že ne pisati, pa vsaj gladko čitati.« Na te besede se sklicevaje prcsimo zopet novih naročil na slovensko esperantsko slovnico, ki jih je pošiljati odslej na naslov: »Slovenski esperantski krožek, Maribor, Na parku 1, pritličje, desno«. Krožek ima pripravljenih zopet dovolj letakov in brošuric (žal, v nemškem jeziku, ki jih razposilja zastoj. Mogoči se mu posreči izdati slovenske letake. — Naročniki se oglašajo precej pridno. To navajamo radi tistih skeptikov, ki bi se mogoče naročili, pa niso imeli pravega zaupanja do novega podjetja. Cena (2 K) ni nikakor pretirana, pomisliti je treba, da bo knjiga obsegala okoli 220 strani.«

Gorenske novice.

Iz kamniškega okraja.

g V **Moravčah** priredi kat. izobraževalno društvo v nedeljo, dne 27. septembra, slavnost v próslovo trojnega jubileja, namreč: 50-letnice Marijinega prikazovanja v Lardu, papeževe 25-letnice in cesarjeve 60-letnice. Na vsopredu je petje, slavnostni govor bogoslovca gosp. Jankota Cegnarja, prolog za trojni jubilej, deklamacije in igra v štirih dejanjih: »V jubilejnem letu«. Nova, izvorna igra predstavlja usiljive agitatorje današnjih svobodnjakov. Na eni strani kaže moderno življenje brez Boga, na drugi pa življenje pobežnega naroda. In kdo je srečen? Konec igre odgovarja: »Mirno, zadovoljno življenje je tam, kjer vladajo katoliška načela.« Slavnost trojnih jubilejev je za moravško dolino velpomenljiva, zato uljudno vabimo k obilni udeležbi.

g **Katol. slov. izobraževalno društvo v Mekinjah** bo priredilo v próslovo cesarjevega jubileja dne 27. t. m. veselico z izbornim sporedom. Nastopil bo tamburaški zbor »Planinka« ter zaigral vrlo lepo — kakor smo že vjeni čuti — več lepih skladb. Proizvajala se bode na to domoljubna, zgodovinska igra s petimi dejanji: Andrej Hofer. Ta izvrstna igra, ki še ni bila igrana na slovenskem odru, je polna krasnih prizorov iz slavnihih borb vrlih Tirolcev leta 1809. Kaže nam v lepih slikah pogumnega Hoferja, njegovo ljubezen do sv. vere in tirolske domovine ter njegovo tragično smrt. Kdor le more, naj pride ter ne opusti lepe prilike. Igra nam bo nudila krasen užitek. Začetek ob pol 4. uri pop.

Iz ljubljanske okolice.

Dobrova pri Ljubljani. Zelo dobro je bila obiskovana letos tukašnja božja pot. Obhajanih je bilo nad štiri tisoč ljudi. Sv. mašo pa

so darovali 81-krat tuji mašniki. Poseben sijaj je dala šmarnim mašam navzročnost visokih dostojanstvenikov, ki so prišli počastit dobrovsko Mater božjo, med njimi imenujem presvetlega knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jeglič, dalje zlatomašnika kanonika Tomaža Kajdiča, ki je svoj čas šest let tu kapelanoval in zlatomašnika generalnega vikarija msgr. Franc Buh-a iz Severne Amerike, ki je s svojo častljivo zunanostjo vseh pozornost naše obrnil. — Razven posameznikov so prihajale tudi cele družbe sem na božjo pot, tako dekliške Marijine družbe iz Vodice, Polhovega Gradca in iz St. Vida nad Ljubljano, mladeniška Marijina družba iz Borovnice, ženski oddelek krščansko-socialne zveze in katoliško društvo rokodelskih pomočnikov iz Ljubljane. Marija je gotovo z dopadenjem zrla na te svoje dobre otroke in prosila zanje pri svojem sinu.

Kozarje dne 15. septembra. Bridko prizadeta podpisana vdova s tem ob tužnih trenotkih smrti in pogreba svojega iskreno ljubljenelega nepozabnega in bridko pogrešanega moža Franceta Černe, posestnika v Kozarjah št. 7., izreka svojo najiskrenejšo zahvalo predvsem veleč. g. kapelanu Valentinu Kajdiču, ki je pokojniku še o pravem času podelil vse svete zakramente za umirajoče, dalje vsem sosedom in drugim občanom dobrovske fare, kateri so med kratko a hudo boleznijo hodili nas obiskovat in tolažiti ter nam s tem skazovali svoje sočutje; polnonaslovljenim gospodom: domačemu župniku Josipu Plančariču, kapelanu Valentinu Kajdiču ter patru superiorju Avgustu Čampa iz Viča za slovesni sprevod iz hiše žalosti na kraj počitka k župni cerkvi na Dobrovi, g. župniku Josipu Juvanecu iz Borovnice za asistenco pri mrtvaških obredih v župni cerkvi in na pokopališču, gosp. domačemu organistu Jermanu za ginljive petje ob tem; skupnemu občinskemu odtoru dobrovskemu, lovskemu društvu (40 udeležencev) in gosp. Lavričevi rodbini iz Viča za podarjene krasne vence s primernimi napisi; ogromni množici sosedov, dobrovskih občanov ter drugih znancev in prijateljev, kateri so spremili nepozabnega pokojnika na zadnjem potu. Konečno se zahvalim tudi iskreno g. Malavašiču, ki je vse preskrbel, da se je pogreb nepozabnega pokojnika tako veličastno izvršil. — Vsi ti dokazi ljubezni in sočutja so meni in moji ostali družini najboljša uteha, da bodem lažje prenašala bridko in nenadomestno izgubo mojega iskreno ljubljenega moža Franceta. Bog nebeški povrni vsem njihova blaga dejanja odkritosrčnega sočutja s svojo milostjo in blagoslovom. — Marija Černe.

Sostro pri Ljubljani. Dekliška Marijina družba je napravila na Mali Šmaren božjo pot k milostivi Materi božji na Homcu pri Kamniku. Ta romarski praznik je ostal vsem družbenicam v najprijetnejšem spominu, ker jim je nudil toliko duhovnega veselja. Hvala gospodu župniku homškemu in tamošnji Marijini družbi za preprijazni sprejem. Torej še pridemo. — Velika radost je zavladala v zadnjih dneh tudi med šolsko mladino. Te krotke stvarce se trudijo z vsemi močmi, da bi slovesno próslovile cesarjev jubilej. To smo ravedni, kakšna bo ta reč. — Naše k. s. izobraževalno društvo se vrača iz štirimesečnih počitnic na izobraževalno delo. Črez dva meseca, pravijo, prirede lepo cesarsko slavnost, če mogoče združeno z blagoslovljenjem nove društvene zastave. Društveniki in društvenice, sezite kmalu in globoko v svoje denarnice! Zastavin nabiravček je še prazen. Držal bi 700 kron. Ali ga napolnimo v dveh mesecih?

Rudnik. Dne 12. t. m. v soboto zvečer sprla sta se Ivan Petrič, podomače Šepar,

posestnik in lesni trgovec, in njegova žena iz Gumniš pri Škofelji. V prepiru je pograbil mož kol in začel svojo ženo pretepavati, ona pa je imela v roki nož pri kuhinjskem opraviču ter v zmedenosti sunila dvakrat moža v rebra, tako da je v ponedeljek popoldne umrl. Žena se pa nahaja v ljubljanski bolnišnici ter je tudi malo upanja, da okreva vsled hudih poškodb na glavi in životu in smrti moža. Nesrečna roditelja zapuščata doma deset otrok, polovica nedoraslih, ki so pomilovanja vredni. Žena Petriča je rojena iz ugledne znane Rebidovčeve rodbine.

Lanišče, 12. septembra. Lepšega praznika že ni dolgo praznovala naša vas, kakoršnega je praznovala 8. t. m. Na Marijini praznik šli so čili konjiči z okusno okrašenim vozom v Stob pri Domžalah, da pripeljejo kip lurske Marije, katerega je naročil v boleznij pokojni Janez Zupančič; njegov zet pa je dovršil kapelico. Štiri duhovniki in Marijina družba so šli v procesiji z bandom do Cegunec naproti. Tu so jo položili na okrašen nosilnico in prišlo jo je dvanajst krepkih rok in tako prineslo med petjem in zvonjenjem do kapelice, kjer se je kip blagoslovil. Ljuštva je bilo veliko navzočega. Kip je krasno delo, katerega je izvršil kipar gosp. Dragotin Hrovat iz Stoba. Delo hvali mojstra in tudi cena ni pretirana. Tudi kapelica je lično delo. Kdor bi potreboval in si želi imeti lepo delo, obrne naj se na imenovanega mojstra, ki je v vsakem oziru vreden priporočila.

»**Kmečka zveza za ljubljansko okolico**« priredi v nedeljo, 27. t. m., ob 3. uri popoldne, shod na Viču pri g. Pavliču. Poročala bosta državna poslanca gg. dr. Šusteršič in vodja Povše. Vabijo se vljudno vsi volivci na shod!

Vprašanje na »Kmečko zvezo« za ljubljansko okolico. Vprašam, ali je značajno, da odbornik »Kmečke zveze« na eni strani postavlja kandidate za cestni odbor skupno z liberalci, na drugi pa skupno z »Kmečko zvezo«, voli pa potem nikamor? Ime prihranim, a dčični naj si dobro zapomni, da je prišel še v cestni odbor za ljubljansko okolico le zato, ker se ga je usmilila »Kmečka zveza«, ga vzela v svoje varstvo in ga postavila za kandidata. Značajnejš.

Odgovor nezadovoljneža dopisniku o dobrujskih volitvah. Kdor si že zadnjič poročal o izidu občinskih volitev, nisi prav podučen, ali pa nalašč napak poročáš. Praviš, da so vsi pristiži S. L. S. Ali pa poznaš novega odbornika iz Dobruni, ki ga imajo ljudje za socialnega demokrata? Ali ti je znan drugi, ki je tudi izvoljen, pa ga imamo za liberalca. Če so vsi drugi pristiži S. L. S., ne vem, a rekel jim bom nekaj drugega, če bodo še zanaprej tako kimali, kakor so dozdej. Nezadovoljnež sem in ostanem, čeprav se delaš norca iz nas, pa jih bo še več moje vrste, kadar bom vse povedal. Nezadovoljnež.

Iz raznih krajev Gorenske.

g **Od Sv. Lenarta nad Škofjo Loko.** Društveno življenje. V mesecu avgustu smo imeli dvoje predavanj. Dne 2. avgusta je govoril g. abiturient Tomaž Tavčar »o razvoju slov. dijaštva«, dne 30. avgusta pa g. filozof Dolenc »o kmečkih uporih na Slovenskem«. Obe ma govornikoma se iskreno zahvaljujemo s prošnjo, da bi nam ob priliki še kaj povedala. — Dne 6. t. m. je pa priredilo naše izobraževalno društvo veselico s petjem, tamburanjem in igro »Črevljar«. Veselica je prav dobro izpadla, posebno igra je ugajala in napravila mnogo smeha. Opazili smo mnogo udeležnikov iz sosednjih župnij, iz Selc, Škofje Loke, Železnikov in Javorjev. Počastila sta nas tudi g. državni in deželni poslanec Dem-

šar in njegova gospa soproga, za kar se jima najpristrčneje zahvalujemo, kakor tudi vsem drugim, ki so prišli k naši prirditvi. Vsa čast tudi tamburašem iz Selc, ki so pod vodstvom g. kaplana Kepeca pridno udarjali na tamburice, tako, da so se ljudje čudili, da se je mogoče v tako malem času toliko izvežbati. — Vžigalice »V korist obmejnim Slovencem« ima pri nas na prodaj trgovec in gostilničar g. Iv. Kokalj.

g Iz seje Kmečke zveze za kranjski okraj (z dne 14. sept.) Kmečka zveza je napravila prav umesten sklep: naprosila je dež. vlado, naj raztegne podporo po suši oškodovanim tudi na tako imenovano močno krmo. Zoper svojevoljno odločbo kranjskega živinozdravnika, da se živina ne sme pred 9. uro goniti na semenj, se sklene vložiti protest na dež. vlado in okrajno glavarstvo, ki naj živinozdravniku dopove, kako daleč sega njegova oblast — Za zvišanje cen mleka se priporoča kmetom organizacija. Mlekarski zvezi se pa pripočti, naj misli na ustanovitev lastnih prodajal v mestih kakor Trst, Reka itd. — Gcspodoma prof. Jarcu in kaplanu Florjančiču, ki odideta iz kraja, se izreče zahvala za njuno neumorno delovanje. — Zveza priredi shod v nedeljo, dne 20. septembra 1908 v Retcah.

g Iz Lučin. V nedeljo, 13. t. m., je opravil v domači župni cerkvi v Lučinah svojo zlato mašo misijonar, signior in generalni vikar g. Jožef Buh, ki se je po večletnem delovanju v Ameriki povrnil letošnje poletje v domovino. Ubrano zvonjenje po bližnjih cerkvah, pet slavčlovok v pozdravnimi napisi, nebroj mlajev in vencev, nagovor deklice iz Marijine družbe v domači vasi ter večerna bakljada je že v soboto povzdignilo slavnostni sprejem visokega gosta, ki je ta dan opravil v domači cerkvi slovesne litanije. Drugi dan je daroval že popolnoma sivi, a še vedno čili starček sv. daritev, kateri so prisostvovali gg. duhovniki iz okolice, odlični sorodniki in blizu 2000 ljudi. Stolni kanonik g. Tomaž Kajdič je upravičeno slikal v svojem krasnem govoru zasluge trudoljubivega rojaka, ki si jih je stekel kot misijonar med Indijanci, urednik prvega slovenskega lista v Ameriki »Amerikanskega Slovenca«, in kot največji dobitnik nove, res krasne župne cerkve. Gospod zlatomašnik misli menda ostati čez zimo v Evropi, na kar odide zopet v daljino Ameriko na novo delovanje. Mi želimo velezaslužnemu rojaku, da ga spremlja Vsemogočni na vseh njegovih potih in čez leta varno privede nazaj k biserni maši.

g Iz Gorenje vasi v poljanski dolini. Tukaj je umrl pretečni teden znani tesarski mojster Martin Peternel. Kmalu se je raznesla daleč na okrog novica, da ga je neki njegovih sovražnikov tako hudo premikastil, da je jel bljuvati kri. Komisija pa, ki je prišla šele tedaj, ko je mrtvec že ležal v jami, da so morali krsto odgrebsti, je dognala, da je žganje povzročilo hitro pljučnico, ki ga je spravila v grob. Hvala Bogu, ki mu je dodelil milost prejeti sv. popotnico. Rojaki! Sami vidite, kam privede žganjepitje toliko naših ljudi. Zato se varujte tega strupa prav tako, kot onih gostiln, kjer imajo še vedno naročeno le »Gorenjca«, »Slov. Narod« itd. Kar je žganje za telo, to je slabo berilo za dušo. Če vam je vera sveta stvar, nikar ne zahajajte v take gcstilne, prodajalne in hiše!

g Iz Podbrezlj. Pred malim Smarnom smo dobili novega kaplana g. Alberta Pravsta, rodom Tržičana. Vsi smo veseli in vsi Podbrežani ga bomo vedeli ceniti. Na jako podel način pa napada nekdo v »Slovenskem Narodu« mil. g. škofa radi tega imenovanja. Vesela je vsa župnija, ker imamo dve sveti maši. Jako prikladno je to tudi za sosedne

župnije. — Pri podružnici na Tabru je prenovljeno in popravljeno zidovje in postaje križevega pota; ravno tako kapela in cerkev. Vsak obiskovalec dobi prijeten vtis. Za vse se je največ trudil ljubčar Anton Jerala, ki se ni ustrašil trudapolnega dela. Župljani, pohitite večkrat na Tabor k Žalostni Materi božji!

g Iz selške doline. Na Studenem pri Selcih se je vršil 50-letni jubilej lurške Matere božje dne 8. sept. t. l., ko so blagoslovili selski župnik kip in studenček L. M. Navzočih je bilo mnogo vernikov iz sosednjih župnij. Zastopani sta bili Marijini družbi iz sv. Lenarta in iz Železnikov z zastavama, pa tudi iz Selc mladeniška in dekliška Marijina družba tudi z zastavama. Pri blagoslovu je bilo navzočih pet duhovnikov. Kapelica je bila zelo lepo okrašena z vencii. Vaški fantje so postavili 8 mlajev. Procesijo so vodili mladeniči Marijine družbe z zastavo iz Selc na Studeno, nato je bil govor pri kapelici. Lepa hvala vsem gg. duhovnikom in Marijini družbi iz Sv. Lenarta in iz Železnikov, pa tudi vsem drugim udeležnikom. Naj jim povrne tisočkrat Lurška Mati božja.

g »Kmečki zvezi« za kranjski okraj je podaril poslanec gospod Demšar 20 K. Iskrena zahvala!

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Sunek v sršenovo gnezdo. Zadnji naš dopis Črnomalje vsak po svoje sodi — Liberalci pravijo, da ga je »navdihnil zlođi«, tako bi rekel s pesnikom, ko gledam, kako razburjenje je v liberalnem sršenovem gnezdu črnomaljskem, ko smo nekoliko podrezali vanj in opisali v »Domoljubu« nedomoljubno početie neke črnomaljske gospode. Liberalci, katerih glavni namen je med ljudstvom zanečiti nevero, so se prav globoko odkašljali in svoj pljucek vrgli v znano umazano korito, ki mu pravijo »Slov. Narod«. Tam so stresli svojo jezo nad nekim popolnoma nedolžnim visokošolcem iz Črnomolja, ki bode pač že prenesel to obrekovanje lažnjivega mazača, ki ma očita, da on piše zoper črnomaljske liberalce. Še enkrat trdimo, da je črnomaljski g. župnik res štrečno zmešal liberalcem na znamenem dobljškem shodu, kjer so hoteli liberalci ljudi slepariti s »Prosveto«. Župnik ni bežal, odšel je le, ker je spoznal, da s pijano liberalno bando se ne da nič opraviti. Šli so ž njim tudi pčšteni kmetje, katere zdaj zmerja »Narod« s klerikalnimi fakini. Zapomnite si to! dobljški kmetje, ob volitvah vam bo to prav prišlo! dalje pravi dopisnik v »Narodu«, da knjižnica zdaj izborno deluje. Le troštajte sami sebe, a pazite, da vam v knjige ne zaleze kak škorpion, ki bi bil dobljškemu učitelju lahko v veliko škodo. Naj si le nabira zasluge — ozir. zaslužke — vemo, da jih je včasih jako potreben. Črnomaljski župnik se ne hvali s svojimi zaslugami. On dela tiho in pošteno. Da je tudi občinskemu odboru štrečno zmešal, je čisto prav, ker je bolje, da je v manjšini s poštenimi, za občno korist vnetimi možmi, kot pa z liberalno večino, ki bode itak kmalu odgospodarila. Pravi Črnomaljci ne prezirajo župnika, le liberalna gospoda, ki je prišla po neli; bil potih v Črnomelj, želi, da bi ga Črnomaljci prezirali. Gosp. župnik ni torej nič storil za Črnomelj?! No, kakšne zasluge ima neki »za probujo kmečkega ljudstva v resnici zaslužen mož« Šetina, kot ga vi hvalite? Čuje se celo, da bo odlikovan, torej gotovo ne brez zaslug! Ali si je zasluge stekel pri vzornem gospodarstvu kot odstavljeni delovodja drž.

trtnice? Ali morda pri okrajni drevesnici, za katero ga je država toliko let po nepotrebnem plačevala? Ali kakšne so njegove zasluge pri šoli? Saj tudi drugi učitelji učijo otroke brati in pisati. Ali morda zasluži odlikovanje, ker je gosp. dež. predsedniku rekel da živi mirno poleg Kočevarja, katerih niti v Črnomlju ne pusti pri miru? Ali morda s tem podpira občino, ker je v obč. odboru predlagal znatno vsoto za liberalno »Prosveto«? Ali je njegova zasluga, da je občina Črnomelj od njega prevzela od njega podpisane menice v prejšnji visoki vsoti? Ali morda celo zato zasluži odlikovanje, ker njega kot toliko zasluženega (!) moža — pametni kmetji vendar niso marali za poslanca, dasiravno so ga njegovi prijatelji kmetom ponujali, kot Ribičan robo? Kje so zasluge? Pa oglejmo si zasluge drugih liberalnih kolovodij, n. pr. dr. Kodra! Prva zasluga je, da je do vratu zadolžen. Čestitamo mestni hranilnici, da ima tako odličnega dolžnika! Ali je morda zasluga, da je tako dober prijatelj z lepim Petrom s Predgrada? Ali je nosen morda na znano zadevo s Kožarjem? Ker smo tudi mi svobodomiselnii, zato samo svobodno mislimo o njem kot sodniku. Račlovadni smo le, kak obraz je naredil, ko je zvedel, da je presvetli cesar pomilostil od njega obsojena predgrajska dekleta! — Glede kmečkih posojilnic pravite, da »so v pogubo in zadolževanje izsesanega belokranjskega kmeta.« Hinavci! Ali vaša mestna hranilnica posojuje zastonj? Ali veljajo vaše besede tudi Maceletovim posojilnicam v Gradacu, Poljanah, Vrhu, Vinici in Preloki? Če sme privrdrani Maceletovi oproda Jekovec ustanovljati dvomljive posojilnice, zakaj ne bi smel kak župnik v zvezi s poštenimi kmeti ustanoviti kmečke posojilnice? Kdo je kriv, da je dobi belokranjski kmet izsesan, kot pravite vi? Ali morda ne liberalni oderuhi, gosposki in kmečki? Dalje prihodnjic.

d Gustav Blažon — mestne hranilnice knjigovodja v Črnomlju, zasluži letnih ubogih 2400 K — to je mesečno 200 K, da nosi na svojem hrbtu »milijonski aparat« — skrb za mestno hranilnico. Ubogi revež! Pomagali bomo temu polžu, da se mu breme zlajša, da ga ne podere na tla. — kako se bo to zgodilo, se bo kmalu zvedelo. Boja mirnega meščanstva proti liberalcem ne izsiljujemo mi, ampak liberalci sami, kot so n. pr. dr. Koder, Šetina, dr. Malerič, Klinc itd. Seveda liberalcem naj bi bilo vse dovoljeno, celo to, kar jih nič ve briga: če se pa pošten človek potegne za sveto stvar, pa pravijo, da izziva. Ali si upate še enkrat trditi, da se je šlo v Dobljčah samo proti Kočevarjem? Zakaj se ne upate s pravo barvo na dan? Kdo vas to vpraša? Ti ne Bajskov ampak jaz.

Iz Mirne.

d Dva nova zvona, srednjega in malega, smo slovesno obesili na angeljsko nedeljo v zvonik podružnice sv. Helene. Veliki zvon je z veselim glasom pozdravil nova brata, ki sta se mu odzvala s zvonkim, čistim glasom. Vlij ju je Maks Samassa v Ljubljani. Srednji nosi v spemini letošnjega jubileja slike lurške M. B., papežovo in cesarjevo z latinskimi napisom. »V letu trojnega jubileja 1908.« Mali zvon nosi podobo Srca Jezusovega. Obešal je zvonova tesarski mojster Pižmoht iz Št. Ruperta, ki je to delo izvršil v pol uri. Seveda si je prejšnji dan vse pripravil.

d Zakaj? V nedeljo, dne 13. t. m., je bilo nenadoma odpoklicano vse osobe od zasilnega gramoznega vlaka, ki je dosedaj vozil na progi Trebnje-Št. Janž. Vzrok ni znan. Kdaj bo vendar dovršena ta kratka progica, ki se dela že poldrugo leto? Sedaj stoji ves dan stroj in vagoni na tukajšnjem kolodvoru. Dotični komisar je vzel »srce« iz stroja s seboi.

d **Gasilske stvari.** Ravno preteklo nedeljo popoldne je dobilo tukajšnje gasilno društvo novo brizgalno. Vsi gasilci so šli iskat v Trebnje in jo pripeljali na Mirno z veliko slovesnostjo, vso v vencih in zastavah. Precej po prihodu pa jo je Bog blagoslovil z nenadno ploho dežja. Med dežjem se je prikazala čez vse nebo prav lepa mavrica. Naj bo to znamenje miru in lepega sporazumljenja v gasilnem društvu.

d **Na tukajšnjem kolodvoru** še sedaj ni napisala. Skoro gotovo je podjetništvo dobilo od katerekoli strani ukaz, da naj postavi slovensko ime pred nemško. To pa jim smrdi. Slovencem pa nemški napisi mrze, zato bomo odločno zahtevali, naj se da slovenskemu jeziku prednost. To je naš župan zahteval in postavil v zapisnik že pri komisijem obhodu dne 27. maja 1907.

Iz litijskega okraja.

d **Iz St. Gotarda.** V noči med 7. in 8. septembrom t. l. pride rudar Filip Kos v gostilno gosp. Josipa Cukjati-ja, kjer je bilo ravno ženitovanje ter se seveda tudi plesalo. Tudi Kos se je zabave pridno poslužil. Ker pa je bil poprej neprenehoma 24 ur v službi, se kmalu utruji, gre okoli 3. ure zjutraj iz gostilne na prosto ter se vleže tik vrta na travo, na kar prideta dva njegova prijatelja ter ga opominjata, naj tu na rosi ne leži, ker je škodljivo. Kos ju seveda ne uboga, in kmalu trdo zaspi. Med tem pa pride nekdo ter ga »spečega« tako močno s kamnom po obrazu udari, da mu izbije pet zobov, mu prebije ustnico popolnoma, da z veliko težavo sope, mu zlomi eno kost v nosu ter mu prizadene tudi v ustni notranjščini velike poškodbe, da revež neznošno bolečine trpi. Nezavednega našel je neki laški zidarSKI mojster ter to svatom v gostilno sporočil, nakar ga zmijejo ter ga dva sosedja v njegovo stanovanje peljeta. Značilno pri vsem tem je to, da se gosp. orožnik jako malo potrudijo pravega učinitelja te hudobije zasledovati, ampak se zadovoljijo z neumno govorico, da se je Kos sam s padcem poškodoval, akoravno so pričje videli, da se je sam mirno na trato vlegel. Da bi se bilo pa moč z padcem toliko poškodovati, moral bi iz velike višočine in na kamenje pasti. Vedno bilo je tu pri nas popolnoma varno in mirno v vsaki ponočni uri, a sedaj si še speči niso življenja svesti.

d **Iz Studenca pri Krškem.** Dne 13. septembra, na praznik Imena Marijinega, je bil velik shod v jegriški kapeli. Prišli so iz Stajerskega v procesiji Marijo zahvalit za uslišano prošnjo, in jo novih milosti prosit. Zbrali smo se tudi mi v domači farni cerkvi in smo šli okoli desete ure z domačim gosp. župnikom naproti z banderjem. Od tu smo odšli skupno h kapeli Matere božje, kjer je bila pridiga in sveta maša. Pridigovali so č. g. kaplan iz Rajhenburga, domači župnik so imeli pa peto sv. mašo. Bilo je res lepo število ljudi se radi zatekajo k tej kapelici, kjer je bil že marsikdo uslišan.

d **Iz Šmartna** nam pišejo: Tukajšnji mesar gosp. Robavs se je zelo jezil nad okrajnim glavarstvom dne 13. t. m. zato, češ, da daje vsakemu koncesijo, samo da ima denar in da plača, ne glede na to, koliko obrtnikov je že. Gosp. mesar Kožuh nam je jako dobro došel zato, ker kupuje od vas živino ter potem meso po zmerni ceni nazaj prodaja. Taka konkurenca pa nas silno jezi, saj je nam v korist. Dal Bog g. Kožuhu trdnega zdravja in dolgega življenja. — Imamo pa še neko drugo konkurenčno podjetje v Litiji, ki je pa pravemu ravno nasprotno, namreč gosp. Planinška pogrebni zavod. Čemu dva zavoda v neposredni bližini, ko še eden nima dosti posla.

Slišimo pa tudi, da je oni v Litiji precej dražji nego gosp. Izgoršeka v Šmartnem.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d **Sloveča romarska cerkev sv. Kozma in Damijana na Krki** se je letošnje poletje poslikala v občno zadovoljnost. Vsak, kdor si je ogledal to umetniško delo, daje priznanje večji in spretni roki nadarjenega mladega slikarja. Na stropu nad prezbiterijem občudujemo tri krasne slike: Vnebovzetje in Oznanjenje Marije Device in pa Rojstvo Kristusovo. V ladji na stropu je lepo izdelana velika slika sv. bratov čudodelnikov sv. Kozma in Damijana, patronov župne cerkve, in pa slike štirih evangelistov. Slike, kakor tudi vsa ornamentika, kažejo fino izobražen okus gospoda umetnika, ki je vse delo izvršil tako, da je v lepi harmoniji s slogom cerkvene stavbe. Prepričani smo, da bo že prej sloveča in lepa romarska cerkev na Krki sedaj, ko je tako lepo poslikana, še bolj vlekla k sebi pobožne romarje, ki so že dosedaj hodili semkaj v obilnem številu na božjo pot.

d **Iz Radeč.** Nedavno sta zašla dva moža vinjena prenočevat na kozolec gosp. Breznikarja. Tu je ravno koklja valila jajca. Zjutraj ju dob. gospodar in zahteva odškodnino za štiri jajca 40 K, češ da bi se izvalilo iz teh štirih jajc štirinajst piščancev. Ona dva sta pripravljena plačati 4 K, a če dokaže gospodar, da se bo iz štirih jajc izvalilo 14 piščancev, mu plačata rada tudi 40 K.

d **Babinopolje.** Nedavno se je nekdo zaletoval v tukajšnje razmere v glasilu »Slovenski Narod«, ki kar ne more prenehati gnojnico svojo brizgati na vse, kar je »klerikalnega«. Da bode pa imel ta dopisnik kako plačilo za svoj »umazani« trud, pride naj kar po onih 200 kron, katere sem bil obljubil, ako ima korajžo. Vidim pa, da je, ali strašno zabiti, ali pa grozovito pozabljiv, da ne vidi še drugih razmer, ki so pač zares kričeče in bi bilo dobro, da bi pristojne oblasti posegle vmes. Vprašam ga, ali ne vidi rajanja in plesa okoli »avtomata«, ki se tako časti, kakor so Balovi proroki častili svojega boga Bala, a to še pozno v noč nekaznjeno. Ali ne vidi in ne sliši ponočnih kričačev, ki se iz svojih »privilegiranih« tempeljnov vračajo ob zgodnjem jutru s težko glavo in negotovimi koraki domov. Se-li vé spominjati na oni tepež dne 23. februarja t. l., ko je bil klican c. kr. orožnik, da bi to prepredil, a ga ni bilo doma, bil je z gospodičnami na veselici v Starem Trgu, a drugi je bil na nogi bolan, torej nesposoben za službo. To so pač razmere, ki se dobe skoro le še v Makedoniji, in so pač v stanu vsako dobro življenje in vero uničiti. Pa ne mislite, da so vsi farani taki, ne; večina bi še bila dobrih, a ti se ne upajo kaj večji proti tem razmeram, ker drugače je pa takoj hud vihar med — plesalci in razgrajaci.

Notranjske novice.

Iz Starega trga pri Ložu.

n **Iz Starega trga pri Ložu.** V loški okrajni zdravstveni zastop so bili od občin izvoljeni sledeči gg.: Fr. Drobnič, deželni poslanec, Fr. Škrabec, Josip Škrbec, Jan. Pianec, Jernej Poje, Jan. Kraševc in Al. Žnidaršič. Razven slednjega, ki ga je poslala v zastop občina Lož, so vsi odločni pristaši S. L. S. Namestnikom sta izvoljena istotako vrla moža: Jan. Hlapše

in Jurij Bavec. Imenovati ima enega člana še deželni odbor.

n **Občinske volitve se bližajo Ložanom.** Imenik volivcev je bil že razpoložen določeni čas, treba je le še, da se rešijo vložene reklamacije. Loški liberalci dobro slutijo, da se polagoma bliža njihovega gospodarstvu v Ložu konec. Na vse načine — poštene, še veliko bolj pa na nepošteno — se trudijo, kako bi si enkrat še podaljšali življenje v občinskem odboru. Zlasti mestni liberalni župan gosp. Žnidaršič, ki se na vse strani dela tako sladkega in pravičnega, se je v potu svojega obraza potrudil, kako bi sestavil imenik v korist svojim pristašem, a v pogubo pristašem S. L. S. Od naše strani je bilo vloženi veliko reklamacij; nekaj jih je rešila liberalna komisija ugodno, večino pa je seveda zavrnila, in te leže sedaj pri okrajnem glavarstvu. Tretji razred je za liberalce gotovo izgubljen. Gospod župan, nikar ne mislite, da smo vsi Ložani tako silno neumni, da ne bi spoznali, kaj namestavate na podlagi imenika! A vedite, da ni zadnja inštanca pri liberalnem občinskem odboru v Ložu. Zato pa:

n **Dobromisleči Ložani,** vsi na volišče pri prihodnjih občinskih volitvah! Pokažimo, da smo liberalnega gospodarstva vendar že enkrat siti! Ne bojmo se pritiska od strani loških liberalnih poglavarjev, ki so do danes vedno zmagovali le s terorizmom, s pritiskom. Malo je občin na Kranjskem, kjer bi se še šopiril za občinsko mizo gnili liberalizem, in Lož naj bi bil med tistimi malimi izjemami, da bi mu gospodaril znani Maks s svojimi tovariši?! Da bi bili Ložani malo bolj zavedni in malo manj bojzljivi, bi loškim liberalcem kmalu odklenkalo, pa naj gospod Lah še tako marljivo prodaja »Slov. Narod«. Ložani in Podložani! Komur je še kaj za verske svetinje in ljudske koristi, naj gre neustrašeno na volišče ter naj voli poštene može! Kdor pa ostane doma ali celo voli protiverske liberalce, tega bomo imeli za izdajalca verskih svetinj in kmečkoga ljudstva. Združimo se in zmaga bo naša!

n **Starotrško županstvo** je pričelo dobro stopati na prste tistim krčmarjem, ki skušajo na podlagi nepostavnosti in umazanega dobičkolovstva polniti žepe in kaliti nočni mir. Hvalevredno je, da tudi logaško okrajno glavarstvo strogo nastopa proti takim ljudem. Več gostilničarjev je bilo že občutno kaznovanih. Še prstovoljno gasilno društvo bo moralo baje žrtvovati nekaj kron v ta namen. Je že šment, če so ljudje preveč prevzetni. Kaj ne, g. Štritof?

n **»Dekliška zveza«** je bila na Mali Šmaren priredila v društvenih prostorih predavanje. Pred mnogoštevilnimi poslušalkami je govoril društveni predsednik o predmetu: »Kako naj ženska na kmetih deluje socialno?«

n **Za cerkniški sestanek** se kaže pri nas precej zanimanja. Upamo, da nas bo precej pohitelo pozdravit notranjske tovariše. Mladeniči, kdor le more, v nedeljo, t. j. 27. septembra, na mladeniški shod v Cerknico.

Vipavske novice.

n **Pri Mariji v Logu.** Na brzovjavni pozdrav zborovalcev zbranih dne 6. septembra v Logu je došel od prevzvišenega kneza in škofa ljubljanskega sledeči odgovor: »Presrčna hvala za udanostne izjave iz zborovanja v Logu. Naj vsem trud poplača Bog: saj tudi to gibanje utrjuje kraljestvo Jezusovo na zemlji. Izvolite „Zvezi“ mojo zahvalo in veliko radost priobčiti.«

n **Goče** so dobile novega kurata v osebi g. Alojzija Kralja, dosedaj kaplana v Veliki Dolini. Častitamo njemu in Gočanom ter želimo, da bi se vsi skupaj dobro razumeli in delali skupno za svoj časi in večni blagor.

n **Veliki zabavljac in vendar majhni »Notranjec«** je pretekli teden poročal, da je na Ustji pri občinskih volitvah zmagala napredna kmečka stranka v vseh treh razredih. Na to »Notranjec« široko zazija in pravi, da se na Ustju dela dan. No, no, no, le nikar tako zijati! Resnica je ta, da je na Ustji še vedno stara noč, pa nič drugega.

n **Hujškač.** Ob prihodu novega g. dekana Andreja Lavriča je pisal znani »Narodov« dopisnik, da je bil novi dekan lepo sprejet. Na to pa daje »veliki mož« gospodu dekanu prav »prijateljsko« zlate nauke, kako naj hodi stiskati roke in se klanjati onim, ki razdirajo božje kraljestvo na zemlji, ako hoče imeti nebesa v Vipavi. Nato se mu pa zavseti konjsko kopito izpod farizejskega plašča in pokaže se mu skriti Luciferjev rep . . . »Okrvavljena soba naj bo dekanu resen opomin . . .«, kaj ga čaka če ne bo pil bratovščine z liberalci. Mi vsi vemo, da umor kanonika Erjavca ni bil političen, ampak navaden roparski umor. »Narodov« dopisnik pa je začel kovati politično železo in grozi novemu g. dekanu s škarjami, ako se ne bo bal povedati liberalcem, kar jim gre. Če to ni hujskanje, potem pa ne vemo, kaj je hujskanje. In ti tolovaji še zahtevajo, naj se mi gremo k njim učiti takta. Ne, od tolovajev se pa že ne bomo učili takta nikoli!

n **Umrla** je mati gospoda župnika colskega; dne 14. t. m. so jo že pokopali. Bila je blaga žena in prava slovenska mati, zato pa trdno upamo, da že uživa srečo, za katero se mi še borimo. Celi družini pa naše iskreno sožalje.

n **Na naslov g. ravnatelja Thuma.** S Planine se nam piše: Kar počenja učitelj Vuga po naši, do sedaj mirni občini, to presega že vse meje. Najpred je tožil svojega lastnega pristaša in ga spravil v zapor. Mož si je to tako gnal k srcu, da ga je zadela kap in našli so ga nezavestnega in mož še sedaj leži in ne bo nikoli več zdrav. Dalje blati ta od-gojitelj teden za tednom našo občino po »Notranjcu« in jo razl. ričuje kot pravo tolovajsko vas. Sumničji poštene ljudi in jih zmerja z živinčeti. Dokler so mu dajali piti zastoj, da je skoraj slednji dan prinesel »mačka« v šolo, je bilo dobro, sedaj pa tožba na tožbo, in stroški za stroški. Obnaša se kakor poreden paglavec, ki draži čebele in meče kamenje za vsakim psom. In mi naj vse to mirno prenašamo in vrhutega še plačujemo takega hujškača!! Morali bi biti popol-

noma brez žolča. Zato pa prosimo, gosp. nadzornik, da nas rešite in pošljite Vugo nazaj na Goriško, odkoder je prišel. Popred ne bo miru. Taliko za danes. Če ne bo nič, govorili bomo drugje. Saj Postojna menda ni zadnja inštanca.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Studeno.** Poročilo državnega in deželnega poslanca g. dr. Ign. Žitnika v Studenu. V neizbrisnem spominu nam ostane shod dne 12. maja l. 1907. Kaka razlika med tem shodom in onim! Menda so liberalci sami izprevideli, kako so lani neumno ravnali. Najhujših kričočev letos ni bilo več zraven, kar jih je pa bilo, so se prav mirno obnašali. Tako je prav; upati je, da se jim pamet odpre. Lahko so videli, da smo mi prav storili, ko smo volili tega poslanca, boljšega ne bi bili mogli. Vsak je lahko spoznal, kdor sodi nepristransko, da je naša katoliška stranka res kmečka stranka, ki nima kmečkih koristi samo na jeziku in ob času volitve, ampak tudi spolni, kar obeta, kar je v njeni moči doseči. Volivci so bili zelo veseli, da so imeli svojega poslanca v svoji sredi, da jim je dal račun od svojega delovanja v državnem in deželnem zboru. Tega prejšnjih poslancev še nobeden ni storil, najbrž je imel slabo vest. Pri tem shodu smo slišali, kako je nastal na Dunaju »Slovenski klub«; prav je tako! Z liberalci nobene zveze! Slišali, kako se skuša kmetu priti do svojih pravic in povzdigniti kmečki stan. Prepričani smo se, kako neutemeljeni so napadi resnicoljubnega »Slovenskega Naroda« zoper naše poslance. Tako imamo upanje, da se v novopreustrojenem deželnem zboru pomaga nam, da dobimo pošten lovski zakon, da dobimo potrebne vodnjake in ceste. To je veliko odvisno, kako bomo volili nove poslance. Menda ga ni tako nespametnega v naši občini, da bi dal še glas liberalnemu kandidatu. Mi smo lahko veseli, da imamo tako vrlega poslanca. Izrekli smo mu tudi svoje zaupanje in mu izročili mnogo prošenj, da jim pomaga do ureditve. Hvala mu!

n **Studeno pri Postojni.** Nov kip Lurške Matere božje smo dobili dne 8. septembra. Slovesno smo ga sprejeli v našo župnijo. Nasproti smo šli do meje naše duhovnije in ga potem v velikem sprevodu, med popevanjem in slovesnim potrkavanjem prenesli v župno cerkev, kjer je do blagoslova. Delal je kip g. Jan. Vurnik iz Radoljice. Radovedni smo bili, kak bo, pa lahko rečemo, da je vsem všeč. Na delu se pozna, da je umetnik sam veren mož, ker le tak more kipu vdihniti svojega duha. Kip je lep odmev umetnikove blage duše. Tudi ta umotvor priporoča gospoda umetnika, ki je že znan po takih delih, da se mu lahko izročajo podobna naročila. Blagoslov nove kapele in tega kipa se bo vršil rožnensko nedeljo. Pri tej priliki se dobijo tudi rožnenski porcijunkulski odpustki. Vabljeni ste sosedje in častivci Lurške Marije.

n **Iz Hotedršice.** V nedeljo, dne 6. t. m., so obiskali naše izobraževalno društvo vrli logaški telovadci. Prišlo jih je okoli 50. Njihov nastop, zlasti pa navduševalne besede gospoda logaškega kaplana vžgalo je v naših srcih velik plamen navdušenosti za telovadno stvar. In da bi dali duška svoji navdušenosti, ustanovili smo si svoj lastni telovadni odsek. Takoj na prvi poziv oglasilo se je 23 fantov k telovadbi. Le tako naprej vztrajajmo v svoji organizaciji, ne zmeneč se za postranske poglede naših zagrizenih nasprotnikov. Po sestanku v društveni sobi smo se zbrali na vrtu našega vzornega gospoda župana Petkov-

ška, kjer smo se v prijateljskem občevanju s petjem pošteno zabavali. Le prehitro nam je čas minul, da smo se morali ločiti. Vam, vrlim logaškim telovadcem, zakličemo bratski »Na zdar!« Našemu gospodu županu Petkovšku se pa srčno zahvaljujemo za njegovo navdušeno delovanje v naših društvenih krogih, ne zmeneč se za podle in lažnjive napade slabih časopisov »Notranjca« in »Slov. Naroda«, ki lažnjivo napada njega in še nekatere druge občespoštovane osebe v naši župniji. Zapomni naj si dopisun, da stojimo trdno kakor skala ob morju, v katero se zastoj zaganjajo valovi, ne da bi jo premaknili. — Letos smo si tudi ustanovili »Hranilnico in posojilnico«, ki kaže sijajen uspeh. Le še ene prodajalne nam manjka, ali prav za prav konsumnega društva, kar se bo pa menda kmalu napravilo, in potem pa vsi »Svoji k svojim!«

Telovadec.

n **Z Vrha nad Rovtami.** Na Mali Šmaren 8. septembra je bil pri nas velik romarski shod. Silno veliko ljudstva je prišlo na to božjo pot k Svetim trem kraljem počastiti svete tri kralje ne samo iz Notranjskega, temveč tudi iz Gorenjskega tako, da je bila cerkev natlačeno polna. In je moralo več kakor polovica ljudi ostati zunaj cerkve. Službo božjo smo imeli ob 6. in 10. uri. Vsem romarjem in dobrotnikom naše cerkve Bog vse stotero poplačaj. — Pri nas se je nekaj govorilo, da bi se ustanovilo katoliško izobraževalno društvo. Da bi se pač res ustanovilo, ker je tako društvo v sedanjih časih povsod potrebno, da se ljudstvo izobražuje. Dobro bi bilo, ko bi se pri nas ustanovilo sedaj v jeseni, ker imajo ljudje po zimi več časa. — Letina je pri nas v primeri s sušo še precej dobra. Sena je manj, kakor druga leta. Sadja tudi ni veliko. Drugi poljski pridelki so pa še precej dobri. Krompirja je po naših krajih veliko. Suša je seveda tudi po teh hribih pritisnila, pa prišel je blagodejni dež in je vse nekam popravil, tako da ni bilo posebne škode.

n **Shod pri Sv. Trojici nad Cerknico** je bil minolo nedeljo popoldne jako dobro obiskan. Zbrali so se mnogi možje in mladeniči iz domače župnije in sosednjih vasi. Državni in deželni poslanec dr. Žitnik je obširno poročal o državnem in deželnem zboru, zlasti o gospodarskih vprašanjih. Pojasnil je tudi srbsko trgovinsko pogodbo, ki jo je vlada sama uveljavila s 1. septembrom brez državnega zbora. Grdo in neumno obrekovanje je torej političnih nasprotnikov, češ, da so naši poslanci »pustili to za kmeta tako škodljivo pogodbo«. Naši poslanci so svoj čas glasovali z večino za predlog, da vlada ne sme brez državnega zbora skleniti srbske trgovinske pogodbe. Govorila sta še deželni poslanec Drobnič in domači župnik Bajec. Z živahnim odobravanjem so zbrani volivci izrekli popolno zaupanje poslancem S. L. S. Po shodu so možje izražali razne želje, posebno zaradi slabih cest. Ravno v tej okolici in pri Št. Vidu je veliko prometa z lesom, ceste pa so uprav turške. Poslanec je obljubil z vsemi močmi podpirati izražene želje.

n Shod notranjskih mladeničev v Cerknici dne 27. septembra se vrši ob vsakem vremenu: ob lepem vremenu na prostem, sicer v hranilnični dvorani. Dopoldne je: ob pol 10. uri skupni obhod po Cerknici, ob četrt na 11. uro sveta maša, ob 11. uri zborovanje. Govore prof. Evg. Jarc, dr. Pogačnik in J. Podlesnik. Popoldne: ob 1. uri skupni obed, ob 2. uri slovesne litanije, potem telovadba in predstava ali pa izlet v bližnji Škocijan. Ob 9. uri zvečer odhod na vlak. Telovadci naj pridejo, če le mogoče, v obilnem številu ter v kroju. — Shod je v prvi vrsti mladeniški, vendar pa želimo, da se ga udeležijo tudi starejši, zlasti očetje. Zavedni notranjski mladeniči! Upamo, da se v častnem številu udeležite tega prvega vašega zborovanja na notranjskih tleh. Naj ne bo vasi, ki bi ne poslala na shod svojih zastopnikov. Pokažite, da tudi vi vstajate, in da se hočete združiti v močno, zavedno in izobraženo četo, ki bo branila pogumno naše najdražje svetinje, verò in dom očetni! Na sestanku se boste spoznali med seboj, pa tudi navdušili za skupno delo, za pravo izobrazbo uma in srca. Mladeniči, govorili so nekdanj po krivici o zavedni Notranjski, ko so liberalni mogotci tlačili k tlom vaše očete, vi pa pokažite sedaj, da hočete imeti v resnici zavedno Notranjsko, da hočete biti zavedni mladeniči! Zato na svidenje v Cerknici!

Idrijske novice.

n Bolezen. Nastopila je pri nas vročinska bolezen. Štirje moški že leže v tukajšnji bolnišnici. Bog varuj, če se vgnezdi ta bolezen v našem mestu! Tedaj pozor pred prehlajenjem želodca in preobilnim uživanjem surovega sadja! Stroga snažnost in zračenje stanovanj je na mestu.

n Vojaki. V soboto, 5. septembra je jez-dil skozi naše mesto škadron dragoncev. Lepo je bilo videti brhke korenjake na konjih.

n Težko srce ima. Prišel je že zopet lepi Tonček Kristan iz Ljubljane pogledat svoje olikane ovčice v Idrijo. Verjamemo, da mu je hudo, ker nima v Ljubljani take komande, kakor jo je imel tukaj pri nas. Potem pa še dohodki! — Kako so sedaj skromni v primeri z onimi v Idriji. Škoda, da ljubljanski mokračji ne napravijo konsumnega društva! Tam bi brez dvojbe lahko kaj zaslužil Tonček, ker se razume na kšeft!

n Izlet. Župan Šepetavec, znani tajnik Julče in mokraški krčmar Kogej so bili v ponedeljek pred Malim Šmarnom izginili iz Idrije. Pa ne, da bi se bili izognili veteranski slavnosti, ali ka-li?! — Ob takih slovesnostih bi moral biti mestni župan zraven! —

n Romanje. V nedeljo, 6. septembra, so napravili nekateri udje tukajšnje katoliške delavske družbe romanje na Sveto Goro pri Gorici, kojega se je udeležilo okoli 60 oseb. Spremljal jih je g. kapelan M. Zevnik.

n Komisija. V četrtek, 10. septembra, smo imeli zopet komisijo deželnega odbora v Idriji. Prišli so gospodje deželni odborniki Fr. Jaklič, nadsvetnik Zbašnik, nadinženir Sbrizaj in tajnik Pfeifer. Komisija je pri občinski seji lahko dognala, kdo so tisti, ki vkljub prepovedi deželnega odbora na stroške davkoplačevalcev razširjajo mestno hišo, v kateri bi se radi šopirili s posebnimi žvabami namazani ljudje. Virilisti Didič, Goli in Lapajne so pri seji podali izjavo, da se ne

strinjajo s postopanjem občinskega odbora. — Pri seji ni manjkalo Tončeta Kristana, čeprav nima pravice prisostvovati občinskim sejam, ker je že davno izbrisan kot »gospod derehtar« idrijskega konzuma. Pa v Idriji je vse mogoče in dovoljeno gotovim osebam! Seveda je bil tudi Gangl navzoč pri seji. — Kristan in tajnik Julče sta segnala skupaj vse mlečnozobe mokračje, sokolce in druge postopače, ki v našem mestecu celi dan Bogu čas krađejo in po cestah prah mešajo. Spravila sta to ljudstvo na galerijo v dvorani, misleča, da se bo teh davkoplačevalcev zbala komisija deželnega odbora in pritrčila vsemu, kar bočeta notar Pegan in pa Kristan zahtevala. Med posvetovanjem je to ljudstvo kazalo svojo, že izza 13. in 14. julija lanskega leta znano oliko s tem, da je ploskalo, upilo, tulilo in ob sklepu seje žvižgalo. Po seji pa je Julče pred občinsko hišo to maso hujskal in lagal. — Lahko si mislimo, kaj bi bilo ponoči, ko bi se bila seja vršila ob 6. uri zvečer, kakor je hotel notar Pegan, ki je skakal okolu in se rotil, da ne sme biti seja podnevi. Prav je torej storila komisija, da je določila sejo na 2. uro popoldne. — Radovedni smo, kako se bo ta zadeva rešila? Povemo pa, da mi ne plačamo niti vinarja za čitalnico! Sploh je pa že skrajni čas, da se v naši občini upelje red in Julčetu ter drugim enakim hujskačem in kričaćem enkrat za vselej resno zobje pokažejo!

Zahvala. 2325 1-1

Dne 12. t. m. uničil mi je požar moja poslopja na Otlici pri Ajdovščini, ki so bila zavarovana pri „Vzajemni zavarovalnici“ proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani. Škoda se je takoj po odposlancu omenjene zavarovalnice cenila in tudi takoj v mojo popolno zadovoljnost izplačala, vsled česar to edino slovensko zavarovalnico vsakemu, ki ima kaj zavarovati, najtopleje priporočam.

Otlica pri Ajdovščini, 13. sept. 1908.

Likar Janez.

Česnik Jurij, Jos. Budihna, pričl.

Revmatične
protinske bolečine, bodljajci, bolečine v udih nas ne mučijo več, odkar rabimo Fellerjev fluid z znamko „Eisalfuid“. Dvanajstorka za posušeno 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubiči, trg „Eisa“ 16 (Hrvatstvo). Ida

Pa je prav. Mimi: »Ne, Gromovega Jakoba pa ne vzamem. Saj ima eno nogo krajšo kot drugo.« — Oče: »Gos neumna. Saj ima pa drugo daljšo.«

NESTLÉ-jeva
moka za otroke

Priznano redilno sredstvo

Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodca.

Obvaruje in odstranjuje otročjo drisko in bluvaje črevesni kobar.

Knjžica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ

Dunaj I. Biberstrasse 11.

Moderna soproga. »Niti gumbov ne morem prišiti svojemu možu, ker mi trgovec ne pošlje šivalnega stroja!«

Dober svet. Gost (ki je dobil slabo natočen kozarec piva): »Koliko piva stočite na teden?« Gostilničar: »Deset sodčkov.« Gost: »Če se bodete ravnali po mojem svetu, jih lahko stočite 11 na teden.« Gostilničar: »O rad, prosim povejte!« Gost: »Točite boljšo mero!«

V šoli. Gospod katehet je razlagal, da so židje sprejemali otroke v svojo vero z obrezovanjem in pristavil sledeče vprašanje: »Kako pa vstopijo otroci v katoliško vero?«, na kar je dobil odgovor: »Zdaj pa cepijo otrokom koze.«

Pagliano sirup. Kot kri čistilno sredstvo se že nad 70 let uspešno uporablja pristni Sirup Pagliano, ki se dobi na zdravniški predpis v vseh lekarnah. Zahteva naj se izrecno svetlovišnjeva varstvena znamka s črno prevlečenim podpisom. Dopisuje naj se na: Prof. Girolamo Pagliano v Florenci (Odd. 220), Via Pandolfini.

Proti malokrvnosti

uporabljajte SCOTTOVO emulzijo, ki pomnožuje kri in tvori hitro močno in zdravo meso.

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scottovega ravnjanja.

Scottova emulzija

učinkuje istotako za staro kakor mlado. Hitro boljšanje vas bo iznenadilo in zadovoljilo ter vas bo en sam poskus prepričal, kakor je že tisoče prepričal v preteku 32 let.

2249 1

Cena originalne steklenice : 2 K 50 vin. :

Dobi se v vseh lekarnah.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 19. septembra.

Pšenica, domača	22.50
Rž	18.—
Oves	17.50
Ajda, črna	20.—
Ajda, siva	19.—
Proso, rumeno	16.—
Proso, belo	18.—
Ječmen	16.—
Fižol, koks, novi	30.—
Fižol, mandalon, novi	28.—
Fižol, ribenčan	28.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 19. septembra:

39, 16, 89, 15, 90.

Dunaj, 19. septembra:

2, 24, 83, 46, 77.

Proda se izvrstno **verzilo (Gepelj)** mlatilnica in slamoreznica, vse lahko za enega konja, 500 mernikov lepega krompirja, 2 kravi v župnišču v Dobrničah pri Trebnjem.

2343 1-1

Ako hočete svoje dete

imeti zdravo, veselo in duševno se živahno razvijajoče, dajte mu **dr. Hommel-ov** Hacmatogen. Ne dajte si pa usilliti nobeno izmed mnogih ponarejanj! 1935 26-1

20.000 ostankov

10-20 m dolgih, najfiniših, popolno brez napake, obeljenih, primerni za najfinjšo telesno ali posteljino perilo

Rumburško in balist platno po 50 v meter

Cefir za domačo obleko, bluze, predpasnike, otroške obleke izborna kakovost, lepji nežni vzorci 38 . . .

Kanevas za posteljne prevleke, zajamč. perilno, gosta kakov, živahne barve. 80 cm širok 48 . . .

120 . . . 70 . . .

Rjuhe brez šiva, 3 m dolge, 150 cm šir. 180 . . .

Kuhinjske brisače, šahov vzorec 36 . . .

Brisače za posodo, rdeče karirane 20 . . .

oddaja po povzetju tkalnice za platno

Julij Kantor, Baby št. 8 pri Nachodu.

Najmanj se pošilja 5 kg za poskušnjo — ca 45 metrov. Neugajajoče se vzame radevolje naval; vzorci se prilike le zavoj za poskušnjo. 1-1

Ugodna prilika organist in cerkvenik.

Sprejme se v pouk 16 ali tudi več let stari mladenič pod jako ugodnimi pogoji. Natančna pojasnila daje osebno **PAVEL JERMAN**, organist, **Dobrova pri Ljubljani.** 2321 1-1

Snovi za mošt

popolno nadomestilo za jabolka in hruške v izdelovanju mošta. Dodatek za izboljšanje mošta. Razpošilja proti povzetju 2207 3-3

C. F. Schubert, drožerija, Gradec, Murplatz 10.

:: Cenike na zahtevo zastonj! ::

Odobri la c. kr. splošna preskuševalnica za živila v Gradcu.

Suhe gobe (jurje)

na senčnem kraju posušene, ne prašne, kupujem, ter prosim, da se mi pošlje uzorec s ceno.

Kupujem tudi „**licopodi**“ (črvojedino) [rumen prah od lesa za napraševanje malih otrok], potem čisto in presejano **kuminovo seme** ter lepo rumeni **vošek.** 2208 3-3

C. F. SCHUBERT
Gradec, Murplatz 10.

Priznana dobra delavnica ez IZDELOVANJE OBLEK

po meri kakor tudi vseh uniform po najnovejšem 1760 kroju. 8

Priznana solidno blago in zmerne cene. Dobro blago v zalogi kakor tudi vzorci v največji izbi. V obilna cenjena naročila se priporočam velepoštovanjem

Leopold Rajmer, krojaški mojster, **Metlika.**

Ženitbena ponudba.

Vdovec 36 let, rudar na Pruskem, lepe vnanjosti, v najlepših razmerah, se želi seznaniti v svrhu ženitve s spoštovano deklico ali vdovo brez otrok z nekoliko premoženja.

Oglaš se naj se le take, ki imajo ljubezen do otrok. Ponudbe pod „**Rudar**“ na upravo „**Domoljuba**“.

2338 1-1

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.
2049 Cenik na zahtevo zastonj. 20-1

Protin revmatizem, trganje, celo najboljši zastarela bolezen se naglo in zanesljivo odpravi z zavilvanjem iz rasil. snovij pripravljen. **Essenz-E-essenz** olja proti protinu in revmi. Vsako drgnenje brez uspeha. Steklenica z navodilom K 6-1. Stevilna, sijajna priznanja.

Chem Pharm Laboratorium K. A. E. R. F. N. M. E. L., Landshut 109. Bavaroko. 1992 6-2

Hočete li fini rum?

tedaj naročite 1 stekl. fa. Jam. rum-esence za lahko samoizdel 5. litrnajin Jamaika-ruma 1 K 20 h. — 1 stekl. liker-esence za samoizdel vsake vrste 3 lit. najfin. liker. kot: alaš-kreme, altvater, šartreze, magador, karlover, kislec, sep. kraj. Kaiserbirn-esenca K 1-20, 3 stekl. le 3 K, pošilja posamno stekl. le proti naprej vpsl. denar. (tudi v znamkah) 3 steklenice tudi po povzetju frank. na vsako pošto z nat. vporabn. navodilom 2054 17-1

Hitschmann-Essenz-Erzeugung Humpoletz 61 Češko.

Tisoči priznalnic!

Išče se mlin v našem in nekoliko sveta zraven. Naslov pove upravnništvo „Domoljuba“ 2295 3-1

Hardani-jeva šola

z internatom, Praga, **Krakovaka ul. 21.**

Prvi in najstarejši vojaški pripravilni zavod. Tolej sa ka-dete se prične 13. julija. Tolej sa za enoletno prostoročje pa 2. septembra. Potreba prediša obrazla: nekaj razredov srednje ali meščanske šole. — Prospekt ali meščanske šole. 4-10 1600 zastonj.

:: Izurjene proviz. ::
zastopnike

tehn. izobraž. reprezent. zmožne, išče za vsa večja industrijska mesta neka spec. tvrdka. — Ponudbe pod „**P. M. 1534**“ na **RUDOLFA MOSSE,** 2323 Praga. 1-1

Svarilo!

Tvrdka prof. **Girolamo Pagliano**, ustan. v Florenci v letu 1838. naznanja svojim cenjenim interesentom, da je opustila svojo dosedanje založo v Ala (južno Tirolsko) Da se torej zagotovite, da prejmete pristen izdelek, nad 70 let kot kri čisteče sredstvo silovit in pri tisočih rodbinah preizkušan

Sirup Pagliano

tekoč — v praških in dozah — naj se obrne vsak naravnost na: prof. **Girolamo Pagliano** v Florenci, Via Pandolfini (Odd. 220.) Priznanja in prospekti zastonj in franko pri glav. nem. zastopstvu tvrdka prof. **Girolamo Pagliano** : **Dr. Friedr. Herzig**, Dunaj, IX. 4. Löblichgasse 4 (Odd. 220.) 2327 3-1

Vrtnarski pomočnik in učenc
se takoj sprejme pri **I. Wider**, vrtnar. Ljubljana. 2-29 3-1

Tegetina s klobuki in čokolado

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

prilagodila svoje valjne zaloge najraznovrstnejših klobukov, čokolad in čipov, kakor tudi najkvalitetnejših ter najfinjših čokolad.

SANATOGEN

neobhodno potrebna kreplilno in ovesovalno sredstvo za vse, ki se pečujejo :: slabe in utrujene, kakor tudi ::

za nervozne in slabotne

Sijajno potrjen od več kot 7600 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v le-1729 karnah in drožerijah. 6-1

Brošure razpošilja franko in zastonj :: Bauer & Co., Berlin & W. 48. :: Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I., :: Fleischmarkt 1. ::

Pridnega 2291 1-1

krojaškega pomočnika ter vajenca

sprejme takoj **Ivan Vogrin**, krojaški mojster, **Ponovavas 46**, pošta **Grosuplje.**

2 pomočnika za čevljarstvo obrt

2300 sprejme takoj 1-1

Ivan Piš, Zgornja šiška 97.

Izurjeni agenti

se iščejo v vseh krajih za obisk zasebnikov. Dobra in trajna služba. Visoka provizija eventual. stalna plača. Ponudbe na: **W. Wiesmaler, Hauptpost.** 1865 München I. 10-4

Fr 300 000 v zlatu

se zadene že **1 oktobra t. l.** z nakupom **Turške (Fr 400) srečke** ki bo zanesljivo izžrebana in se lahko zopet proda.

Na leto 6 žrebanj, glavni dobiček menjaje **6' 0. 000 in 300. 000** frankov. Najmanjši dobiček **240** frankov.

Kupna cena **K 190.-** ali le **38** mesečnih obrokov po **K 6.-**.

Takojšnja izključna pravica do igranja s plačilom prvega obroka. Časnik o žrebanjih brez-2324 plačno. 1-1

Menjalnica OTTO SPITZ, Dunaj I., Schotterring le vogal „Gonzagag“ 26

Snežno-belo se opere s II.

680

Schicht-ovim milom.

Pristno le z znamko „Jelen“ in z imenom „**Schicht**“.

Na revmi

in trganju bolehalo-
čim naznanim rad
zastonj pismeno, ka-
ko sem bil ozdravljen
svoje mučne, zasta-
rele bolezni.

Karol Bader
Hosakovo (München)
Kurfürstenstr. 40. 1645

Odlikovano. Ustanovljeno 1870
Vse vrste lovskih pušk,
dvocevki, risanic, tro-
cevki, samokresov, se ku-
pi najceneje z najvišjim po-
roštvom naravnost od to-
1289 varne orožja 52 12

Anton Sodja,
Borovlje, Koroško.

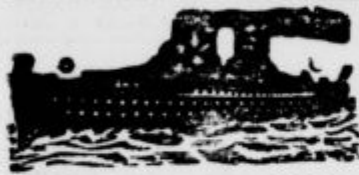
Bogato ilustrirani ceniki
zastonj in franko.

Zastonj pošiljam cenik

živalnih strojev in koles
iz kojega si naročite nov, dober in lep
živalni stroj že od 38 kron naprej. :::

Lorenc Rebolj
Glavni trg v Kranju.

1805 9

**Ameriko
in Kanado**

najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trata: Ultonija 29. septembra, Slavonija 13. ok-
tobra, Panonia 27. oktobra 1908

iz **Liverpola:** Lusitanija, (najboljši, največji in
najlepši parnik sveta), 3/10., 24/10. — Mavreta-
nija 10/10.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25. blizu cerkve Srca Jezusovega.

Naprodaj je več rodovitnih večjih in manjših
posestev v najlepših krajih slov.
Koroške.

Obenem sta naprodaj tudi dve dobro idoči
gostilni s posestvi ter vsemi premični-
nami in živino. Cene posestev
so jako nizke. 1707 11

Cenjeni kupci naj se blagovoljivo obratijo na
Fr. Kamnikarja — Celovco, Victringer-
strasse 1, a.

Domačija

obstoječa iz hiše in drugih potrebnih gospodarskih
poslopj (vse v dobrem stanu), dalje njive, travniki,
gozd in 3 vinogradi, **se prodajo** iz proste roke.
Hiša je na lepem prostoru ob cesti in jako ugodna
prilika za gostilno in kupčijo. Cena 16.000 K. Več
se izve pri posestniku **Francetu Erjavcu v**
Tihobaju pri Sv. Križu poleg Litije. 2330 2-1

Trakulja

se odstrani brez bolečin,
naglo in gotovo s **CuO-**
praški lekarja **Vertes-a**.
Preizkušeno že nebrojkrat,
ter ima prednost pred vsemi
drugimi sredstvi proti trakulji,
da bolnika prav nič
ne muči in ne slabi ter se
mu ne pokvari želodec, kar
se zgodi skoro pri vsakem
enakem sredstvu, marveč po-
speši nasprotno prebavo, krepi želodec in niti tedaj ne
škoduje, ako ni trakulje. Trakulja se odstrani z **giavo vred**
v razpadnem stanju, torej ni več mogoče zopetni razvoj trakulje.

Na čem spoznamo, da ima kdo trakuljo? — Po-
tem, da povzroča bolniku mnogotere težkoče, kot kolitis,
krče v želodcu, zoženje v telesu, bolniku se dozdeva, da
se mu kot klopič vzdigava proti vratu, čuti zavijanje in se
stisnjanje v spod. delu telesa, vrtoglavost, pomanjkanje teka
menjaje se z lakoto, utrujenost, delomrznost, pehanje itd.
kot zunanji znaki naj se omenijo: modri kolobarji krog
oči, izredno bela očesna sova, bledo obličje, srujanje
napihnjeno telo. Pri naročilu naj se pove starost bolnikova
1 doza **CuO-** praškov naprej vpostavlji znesila K 7 65,
franko se dobiva pri **L. Vertes-u** lekarna pri orlu, Lugos
št. 707, Banat. 2542 4-1

Izdelane postelje

in različni
posejnih
lota! Pro
dobrospol-
njene. Pa-
lica ali bi-
sica, 180 cm
dolga 110 cm

— K 10—, K 12—, K 14—
— K 16— 3 metra dolga, 140 cm
— K 18—, K 20—, K 22—
— K 24—, K 26—, K 28—
— K 30—, K 32—, K 34—
— K 36—, K 38—, K 40—
— K 42—, K 44—, K 46—
— K 48—, K 50—, K 52—
— K 54—, K 56—, K 58—
— K 60—, K 62—, K 64—
— K 66—, K 68—, K 70—
— K 72—, K 74—, K 76—
— K 78—, K 80—, K 82—
— K 84—, K 86—, K 88—
— K 90—, K 92—, K 94—
— K 96—, K 98—, K 100—
— K 102—, K 104—, K 106—
— K 108—, K 110—, K 112—
— K 114—, K 116—, K 118—
— K 120—, K 122—, K 124—
— K 126—, K 128—, K 130—
— K 132—, K 134—, K 136—
— K 138—, K 140—, K 142—
— K 144—, K 146—, K 148—
— K 150—, K 152—, K 154—
— K 156—, K 158—, K 160—
— K 162—, K 164—, K 166—
— K 168—, K 170—, K 172—
— K 174—, K 176—, K 178—
— K 180—, K 182—, K 184—
— K 186—, K 188—, K 190—
— K 192—, K 194—, K 196—
— K 198—, K 200—, K 202—
— K 204—, K 206—, K 208—
— K 210—, K 212—, K 214—
— K 216—, K 218—, K 220—
— K 222—, K 224—, K 226—
— K 228—, K 230—, K 232—
— K 234—, K 236—, K 238—
— K 240—, K 242—, K 244—
— K 246—, K 248—, K 250—
— K 252—, K 254—, K 256—
— K 258—, K 260—, K 262—
— K 264—, K 266—, K 268—
— K 270—, K 272—, K 274—
— K 276—, K 278—, K 280—
— K 282—, K 284—, K 286—
— K 288—, K 290—, K 292—
— K 294—, K 296—, K 298—
— K 300—, K 302—, K 304—
— K 306—, K 308—, K 310—
— K 312—, K 314—, K 316—
— K 318—, K 320—, K 322—
— K 324—, K 326—, K 328—
— K 330—, K 332—, K 334—
— K 336—, K 338—, K 340—
— K 342—, K 344—, K 346—
— K 348—, K 350—, K 352—
— K 354—, K 356—, K 358—
— K 360—, K 362—, K 364—
— K 366—, K 368—, K 370—
— K 372—, K 374—, K 376—
— K 378—, K 380—, K 382—
— K 384—, K 386—, K 388—
— K 390—, K 392—, K 394—
— K 396—, K 398—, K 400—
— K 402—, K 404—, K 406—
— K 408—, K 410—, K 412—
— K 414—, K 416—, K 418—
— K 420—, K 422—, K 424—
— K 426—, K 428—, K 430—
— K 432—, K 434—, K 436—
— K 438—, K 440—, K 442—
— K 444—, K 446—, K 448—
— K 450—, K 452—, K 454—
— K 456—, K 458—, K 460—
— K 462—, K 464—, K 466—
— K 468—, K 470—, K 472—
— K 474—, K 476—, K 478—
— K 480—, K 482—, K 484—
— K 486—, K 488—, K 490—
— K 492—, K 494—, K 496—
— K 498—, K 500—, K 502—
— K 504—, K 506—, K 508—
— K 510—, K 512—, K 514—
— K 516—, K 518—, K 520—
— K 522—, K 524—, K 526—
— K 528—, K 530—, K 532—
— K 534—, K 536—, K 538—
— K 540—, K 542—, K 544—
— K 546—, K 548—, K 550—
— K 552—, K 554—, K 556—
— K 558—, K 560—, K 562—
— K 564—, K 566—, K 568—
— K 570—, K 572—, K 574—
— K 576—, K 578—, K 580—
— K 582—, K 584—, K 586—
— K 588—, K 590—, K 592—
— K 594—, K 596—, K 598—
— K 600—, K 602—, K 604—
— K 606—, K 608—, K 610—
— K 612—, K 614—, K 616—
— K 618—, K 620—, K 622—
— K 624—, K 626—, K 628—
— K 630—, K 632—, K 634—
— K 636—, K 638—, K 640—
— K 642—, K 644—, K 646—
— K 648—, K 650—, K 652—
— K 654—, K 656—, K 658—
— K 660—, K 662—, K 664—
— K 666—, K 668—, K 670—
— K 672—, K 674—, K 676—
— K 678—, K 680—, K 682—
— K 684—, K 686—, K 688—
— K 690—, K 692—, K 694—
— K 696—, K 698—, K 700—
— K 702—, K 704—, K 706—
— K 708—, K 710—, K 712—
— K 714—, K 716—, K 718—
— K 720—, K 722—, K 724—
— K 726—, K 728—, K 730—
— K 732—, K 734—, K 736—
— K 738—, K 740—, K 742—
— K 744—, K 746—, K 748—
— K 750—, K 752—, K 754—
— K 756—, K 758—, K 760—
— K 762—, K 764—, K 766—
— K 768—, K 770—, K 772—
— K 774—, K 776—, K 778—
— K 780—, K 782—, K 784—
— K 786—, K 788—, K 790—
— K 792—, K 794—, K 796—
— K 798—, K 800—, K 802—
— K 804—, K 806—, K 808—
— K 810—, K 812—, K 814—
— K 816—, K 818—, K 820—
— K 822—, K 824—, K 826—
— K 828—, K 830—, K 832—
— K 834—, K 836—, K 838—
— K 840—, K 842—, K 844—
— K 846—, K 848—, K 850—
— K 852—, K 854—, K 856—
— K 858—, K 860—, K 862—
— K 864—, K 866—, K 868—
— K 870—, K 872—, K 874—
— K 876—, K 878—, K 880—
— K 882—, K 884—, K 886—
— K 888—, K 890—, K 892—
— K 894—, K 896—, K 898—
— K 900—, K 902—, K 904—
— K 906—, K 908—, K 910—
— K 912—, K 914—, K 916—
— K 918—, K 920—, K 922—
— K 924—, K 926—, K 928—
— K 930—, K 932—, K 934—
— K 936—, K 938—, K 940—
— K 942—, K 944—, K 946—
— K 948—, K 950—, K 952—
— K 954—, K 956—, K 958—
— K 960—, K 962—, K 964—
— K 966—, K 968—, K 970—
— K 972—, K 974—, K 976—
— K 978—, K 980—, K 982—
— K 984—, K 986—, K 988—
— K 990—, K 992—, K 994—
— K 996—, K 998—, K 1000—
— K 1002—, K 1004—, K 1006—
— K 1008—, K 1010—, K 1012—
— K 1014—, K 1016—, K 1018—
— K 1020—, K 1022—, K 1024—
— K 1026—, K 1028—, K 1030—
— K 1032—, K 1034—, K 1036—
— K 1038—, K 1040—, K 1042—
— K 1044—, K 1046—, K 1048—
— K 1050—, K 1052—, K 1054—
— K 1056—, K 1058—, K 1060—
— K 1062—, K 1064—, K 1066—
— K 1068—, K 1070—, K 1072—
— K 1074—, K 1076—, K 1078—
— K 1080—, K 1082—, K 1084—
— K 1086—, K 1088—, K 1090—
— K 1092—, K 1094—, K 1096—
— K 1098—, K 1100—, K 1102—
— K 1104—, K 1106—, K 1108—
— K 1110—, K 1112—, K 1114—
— K 1116—, K 1118—, K 1120—
— K 1122—, K 1124—, K 1126—
— K 1128—, K 1130—, K 1132—
— K 1134—, K 1136—, K 1138—
— K 1140—, K 1142—, K 1144—
— K 1146—, K 1148—, K 1150—
— K 1152—, K 1154—, K 1156—
— K 1158—, K 1160—, K 1162—
— K 1164—, K 1166—, K 1168—
— K 1170—, K 1172—, K 1174—
— K 1176—, K 1178—, K 1180—
— K 1182—, K 1184—, K 1186—
— K 1188—, K 1190—, K 1192—
— K 1194—, K 1196—, K 1198—
— K 1200—, K 1202—, K 1204—
— K 1206—, K 1208—, K 1210—
— K 1212—, K 1214—, K 1216—
— K 1218—, K 1220—, K 1222—
— K 1224—, K 1226—, K 1228—
— K 1230—, K 1232—, K 1234—
— K 1236—, K 1238—, K 1240—
— K 1242—, K 1244—, K 1246—
— K 1248—, K 1250—, K 1252—
— K 1254—, K 1256—, K 1258—
— K 1260—, K 1262—, K 1264—
— K 1266—, K 1268—, K 1270—
— K 1272—, K 1274—, K 1276—
— K 1278—, K 1280—, K 1282—
— K 1284—, K 1286—, K 1288—
— K 1290—, K 1292—, K 1294—
— K 1296—, K 1298—, K 1300—
— K 1302—, K 1304—, K 1306—
— K 1308—, K 1310—, K 1312—
— K 1314—, K 1316—, K 1318—
— K 1320—, K 1322—, K 1324—
— K 1326—, K 1328—, K 1330—
— K 1332—, K 1334—, K 1336—
— K 1338—, K 1340—, K 1342—
— K 1344—, K 1346—, K 1348—
— K 1350—, K 1352—, K 1354—
— K 1356—, K 1358—, K 1360—
— K 1362—, K 1364—, K 1366—
— K 1368—, K 1370—, K 1372—
— K 1374—, K 1376—, K 1378—
— K 1380—, K 1382—, K 1384—
— K 1386—, K 1388—, K 1390—
— K 1392—, K 1394—, K 1396—
— K 1398—, K 1400—, K 1402—
— K 1404—, K 1406—, K 1408—
— K 1410—, K 1412—, K 1414—
— K 1416—, K 1418—, K 1420—
— K 1422—, K 1424—, K 1426—
— K 1428—, K 1430—, K 1432—
— K 1434—, K 1436—, K 1438—
— K 1440—, K 1442—, K 1444—
— K 1446—, K 1448—, K 1450—
— K 1452—, K 1454—, K 1456—
— K 1458—, K 1460—, K 1462—
— K 1464—, K 1466—, K 1468—
— K 1470—, K 1472—, K 1474—
— K 1476—, K 1478—, K 1480—
— K 1482—, K 1484—, K 1486—
— K 1488—, K 1490—, K 1492—
— K 1494—, K 1496—, K 1498—
— K 1500—, K 1502—, K 1504—
— K 1506—, K 1508—, K 1510—
— K 1512—, K 1514—, K 1516—
— K 1518—, K 1520—, K 1522—
— K 1524—, K 1526—, K 1528—
— K 1530—, K 1532—, K 1534—
— K 1536—, K 1538—, K 1540—
— K 1542—, K 1544—, K 1546—
— K 1548—, K 1550—, K 1552—
— K 1554—, K 1556—, K 1558—
— K 1560—, K 1562—, K 1564—
— K 1566—, K 1568—, K 1570—
— K 1572—, K 1574—, K 1576—
— K 1578—, K 1580—, K 1582—
— K 1584—, K 1586—, K 1588—
— K 1590—, K 1592—, K 1594—
— K 1596—, K 1598—, K 1600—
— K 1602—, K 1604—, K 1606—
— K 1608—, K 1610—, K 1612—
— K 1614—, K 1616—, K 1618—
— K 1620—, K 1622—, K 1624—
— K 1626—, K 1628—, K 1630—
— K 1632—, K 1634—, K 1636—
— K 1638—, K 1640—, K 1642—
— K 1644—, K 1646—, K 1648—
— K 1650—, K 1652—, K 1654—
— K 1656—, K 1658—, K 1660—
— K 1662—, K 1664—, K 1666—
— K 1668—, K 1670—, K 1672—
— K 1674—, K 1676—, K 1678—
— K 1680—, K 1682—, K 1684—
— K 1686—, K 1688—, K 1690—
— K 1692—, K 1694—, K 1696—
— K 1698—, K 1700—, K 1702—
— K 1704—, K 1706—, K 1708—
— K 1710—, K 1712—, K 1714—
— K 1716—, K 1718—, K 1720—
— K 1722—, K 1724—, K 1726—
— K 1728—, K 1730—, K 1732—
— K 1734—, K 1736—, K 1738—
— K 1740—, K 1742—, K 1744—
— K 1746—, K 1748—, K 1750—
— K 1752—, K 1754—, K 1756—
— K 1758—, K 1760—, K 1762—
— K 1764—, K 1766—, K 1768—
— K 1770—, K 1772—, K 1774—
— K 1776—, K 1778—, K 1780—
— K 1782—, K 1784—, K 1786—
— K 1788—, K 1790—, K 1792—
— K 1794—, K 1796—, K 1798—
— K 1800—, K 1802—, K 1804—
— K 1806—, K 1808—, K 1810—
— K 1812—, K 1814—, K 1816—
— K 1818—, K 1820—, K 1822—
— K 1824—, K 1826—, K 1828—
— K 1830—, K 1832—, K 1834—
— K 1836—, K 1838—, K 1840—
— K 1842—, K 1844—, K 1846—
— K 1848—, K 1850—, K 1852—
— K 1854—, K 1856—, K 1858—
— K 1860—, K 1862—, K 1864—
— K 1866—, K 1868—, K 1870—
— K 1872—, K 1874—, K 1876—
— K 1878—, K 1880—, K 1882—
— K 1884—, K 1886—, K 1888—
— K 1890—, K 1892—, K 1894—
— K 1896—, K 1898—, K 1900—
— K 1902—, K 1904—, K 1906—
— K 1908—, K 1910—, K 1912—
— K 1914—, K 1916—, K 1918—
— K 1920—, K 1922—, K 1924—
— K 1926—, K 1928—, K 1930—
— K 1932—, K 1934—, K 1936—
— K 1938—, K 1940—, K 1942—
— K 1944—, K 1946—, K 1948—
— K 1950—, K 1952—, K 1954—
— K 1956—, K 1958—, K 1960—
— K 1962—, K 1964—, K 1966—
— K 1968—, K 1970—, K 1972—
— K 1974—, K 1976—, K 1978—
— K 1980—, K 1982—, K 1984—
— K 1986—, K 1988—, K 1990—
— K 1992—, K 1994—, K 1996—
— K 1998—, K 2000—, K 2002—
— K 2004—, K 2006—, K 2008—
— K 2010—, K 2012—, K 2014—
— K 2016—, K 2018—, K 2020—
— K 2022—, K 2024—, K 2026—
— K 2028—, K 2030—, K 2032—
— K 2034—, K 2036—, K 2038—
— K 2040—, K 2042—, K 2044—
— K 2046—, K 2048—, K 2050—
— K 2052—, K 2054—, K 2056—
— K 2058—, K 2060—, K 2062—
— K 2064—, K 2066—, K 2068—
— K 2070—, K 2072—, K 2074—
— K 2076—, K 2078—, K 2080—
— K 2082—, K 2084—, K 2086—
— K 2088—, K 2090—, K 2092—
— K 2094—, K 2096—, K 2098—
— K 2100—, K 2102—, K 2104—
— K 2106—, K 2108—, K 2110—
— K 2112—, K 2114—, K 2116—
— K 2118—, K 2120—, K 2122—
— K 2124—, K 2126—, K 2128—
— K 2130—, K 2132—, K 2134—
— K 2136—, K 2138—, K 2140—
— K 2142—, K 2144—, K 2146—
— K 2148—, K 2150—, K 2152—
— K 2154—, K 2156—, K 2158—
— K 2160—, K 2162—, K 2164—
— K 2166—, K 2168—, K 2170—
— K 2172—, K 2174—, K 2176—
— K 2178—, K 2180—, K 2182—
— K 2184—, K 2186—, K 2188—
— K 2190—, K 2192—, K 2194—
— K 2196—, K 2198—, K 2200—
— K 2202—, K 2204—, K 2206—
— K 2208—, K 2210—, K 2212—
— K 2214—, K 2216—, K 2218—
— K 2220—, K 2222—, K 2224—
— K 2226—, K 2228—, K 2230—
— K 2232—, K 2234—, K 2236—
— K 2238—, K 2240—, K 2242—
— K 2244—, K 2246—, K 2248—
— K 2250—, K 2252—, K 2254—
— K 2256—, K 2258—, K 2260—
— K 2262—, K 2264—, K 2266—
— K 2268—, K 2270—, K 2272—
— K 2274—, K 2276—, K 2278—
— K 2280—, K 2282—, K 2284—
— K 2286—, K 2288—, K 2290—
— K 2292—, K 2294—, K 2296—
— K 2298—, K 2300—, K 23

5000 ur zastoj

Cenik pošlem vsakomur brezplačno in pošt. prosto.

Kron	Kron	Kron
Rošk. pat. 3- srebr. rošk. 6- želez. 7- srebr. dvojl. 8- plašt. 8-	budilka 2-40 svetelca 3- z bitj n. zv. 5- kuhinjska 8-	ura z nihal. 7- z bitj. n. zv. 9- z budilko 10- z godbo 12-

izvirne Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalia, c. kr. preizk. od K 13, kakor tudi platina in srebrnina po izv. tov. cenah. 3letno jamstvo. Zamenja ali denar nazaj.

Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstr. 27/76, v lastni hiši. Zapriseženi cenilci in veščak. — Največja in najstarejša tvrdka. — Ustanovljeno 1850 — 5000 slik v katalogu zastoj in franko.

Brazay Francovo-žganje

je nad 40 let preizkušeno domače sredstvo, posebno proti migreni, influenci, trganju, revmatizmu, krepi oči, služi za izpiranje grla. Neprimerno izboren za masažo, najboljšje preizkušen za ohranitev las. Dobi se povsod, kjer ne, naj se obrne na **Brazay, Dunaj, III/2** :: Löwengasse 2a. ::

Naročite cenik ur zlatnine in srebrnaine, ki ga pošljem zastoj in po-1376 štine prosto. 26 17

Veličta zaloga ur, samo švicarskega izdelka. Vsaka ura je natančno preizkušena in se jamči. — Ne naročajte ur od tujih židovskih tvrdk, ampak obrnite se na tvrdko

FR. P. ZAJEC, urar in edini zastojnik švicarske tovarne ur. — Ljubljana, Star. trg 26

Priložnostni nakup!

Namesto K 20-., samo K 3-50 (30 000 komadov prodanih)

stane lepa „Gloria“ srebrna s plombo 36urna anker-remontolna žepna ura, prama kolesje z lepim glavir. okrovjem s sek. kazalcem in lepo pozlač. ali posrebr. veržico z obeskom, natančno ldoča za samo K 3-50 Dalje ponujam pozlačeno, 36urno (vel. prima švicarsko kolesje) remont. uro z lepo pozlačeno veržico za samo K 5-.. — Za vsako uro triletno pisмено jamstvo. Po povzetju pošilja:

Izvoz ur KOHANE, Krakov št. 48. Na neuglašajo denar nazaj. — Naogli so naročili po drakrat.

Najboljši češki izvor!

Ceneno posteljno perje!

1 kg sivega, skubljenega, dobrega perja 2 K; 1 kg boljlega 2 K 40 vinarjev, polbelega 2 K 80 vin., belega 4 K, belega skubljenega 5 K 10 vin., 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40 vin. in 8 K; 1 kg sivega puha 6 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfinejši prsnj puh 12 K. — Pri odjem 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega, rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bлага, 1 pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka, napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 16 K, z izredno finim polpuhom 20 K, z najfinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 v., 4 K. — Za neprimerno denar nazaj. Zamenjava dopustna. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko **S. BENISCH** v Dšenici št. 71 Čehy. — Ceniki zastoj in franko.

Sprejme se takoj

učenca

ki ima zadostno šolsko naobrazbo, in je poštenega rodu ter ima veselje do trgovine, pri tvrdki **Slavoja Jenko dediči**, trgovina z mešanim blagom v Podgradu, Istra. 2326 2-1

2328 **Seno in slama** 2-1 stisnjeno v bale, najboljšje blago, ponudijo v množini po 200 stotov Ewald Tappert & Co. Stett'n, Nemčija.

Kraljestvo Saško. Technikum Hainichen. 1794 Stroj za elektr. inžen., tehn. in poslovodje. Prva tehn. strok. šola za trgovce. Prgr. zast. — Delavnice - učilnice.

Kje se dobe najboljši **poljedelski stroji**, kakor **mlatilnice, gepeljn, čistilnice, preše za sadje** i. t. d.? 1703 Edino le pri: 26-9 **FR. STUPICA** v Ljubljani, Mar. Terezije cesta štov. 1., Valvazorjev trg štov. 6. in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo tvrdko pri nakupu **stavbenih potrebščin**, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnice in raznega orodja, nagrobni križev, tehtnic

*Putniki v Ameriko kateri želijo dobro, po ceni in za najboljše potovati naj se obrnejo na **Simona Kmetetza** v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Kmetovrstna Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ %** to je, d je za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Besni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanconik A. Kolan i. r., predsednik. **Kanconik J. Sušnik** i. r., podpredsednik.